

dòigh eile air a ràdh

Dòmhnall Iain MacLeòid

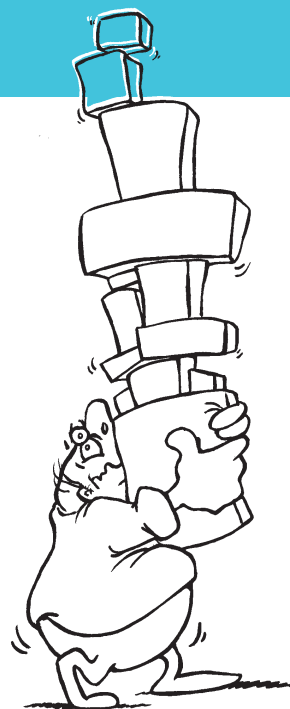
Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig

'S e taghadh fhaclan agus abairtean a tha ann an *Dòigh Eile air a Ràdh*, agus tha e ann airson a dhèanamh nas fhasa do sgoilearan sgrìobhadh agus labhairt anns a' Ghàidhlig ann an dòigh inntinneach, bheothail. 'S ann air sgoilearan bho mheadhan na bunsgoile suas dhan àrdsgoil a tha e a' freagairt, le treòrachadh agus cuideachadh bhon luchd-teagaisg.

Tha dealbhan aotrom a' cur ciall prìomh fhacal gach duilleige an cèill, no ciall aon de na h-abairtean co-cheangailte riutha. Thathar an dùil gun còrd na dealbhan ùra seo ris na sgoilearan, agus gun cuidich iad iad ann a bhith a' cur an leabhair gu feum.

Chaidh an taghadh seo a chruinneachadh le Dòmhnall Iain MacLeòid le cuideachadh bho thidsearan, agus rinneadh an obair dealbhachaidh le Cànan.

Tha an leabhar air a chur a-mach le Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig as leth nan ùghdarrasan a tha riochdaichte air MRG.

Dòigh eile air a ràdh

Dòigh eile air a ràdh

DÒIGH EILE AIR A RÀDH

Taghadh de fhaclan agus abairtean
airson an cur gu feum ann an sgoiltean

Dòmhnall Iain MacLeòid

© Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig as leth Riaghaltas na h-Alba

Na còraichean uile glèidhte. Chan fhaodar pàirt sam bith den leabhar seo ath-riochdachadh an cruth sam bith, no an dòigh sam bith, gun chead ro-làimh ann an sgrìobhadh bho Stòrlann Nàiseanta na Gàidhlig.

Dealbhan le Andy Petrie.
Dèanta le Cànan Earranta.

ISBN 978-1-904730-81-1

Clàr-Amais

Ro-ràdh

Chaidh an taghadh fhaclan agus abairtean seo a chur ri chèile airson a dhèanamh nas fhasa do sgoilearan sgrìobhadh agus labhairt anns a’ Ghàidhlig ann an dòigh inntinneach, bheothail, a’ cleachdadh diofar dhòighean air iad fhèin a chur an cèill.

Tha e stèidhte air an t-seòrsa *thesaurus* a gheibhear sa Bheurla do sgoilearan aig an aois seo. Mar is trice tha aon phrìomh fhacal - uaireannan a dhà - air gach duilleig agus, ann am bogsaichean a’ sruthadh a-mach bho na faclan seo, tha faclan agus abairtean air an aon chuspair a dh’fhaodas an sgoilear a thaghadh, le stiùireadh bhon tidsear, airson an cur gu feum ann an sgrìobhadh no labhairt.

Tha còir gum bi an leabhar freagarrach bho mheadhan na bun-sgoile suas dhan àrd-sgoil. Feumaidh a’ mhòr-chuid de sgoilearan cuideachadh bhon tidsear ann a bhith ga chleachdadh: tha faclan air an cur còmhla aig nach eil buileach an aon bhrìgh - chan e faclair a tha ann - agus bidh cuid aca nach urrainnear a chleachdadh ach ann an dòigh no ann an suidheachadh àraidh. ’S e prìomh amas an leabhair gun ionnsaich na sgoilearan, le stiùireadh, na dòighean eadar-dhealaichte sin air rud a ràdh.

Tha dùil gum bi tidsearan, clann agus ’s dòcha pàrantan is daoine eile a’ cur ris na liostaichean a tha an seo: ’s dòcha gum bi e comasach a chlà-bhualadh às ùr an ceann greise le cuid de na faclan air àn cur ris.

Tha clàr-amais aig toiseach an leabhair agus clàr de na faclan uile aig an deireadh.

Fhuaras cuideachadh bho ghrunn dhaoine ann a bhith a’ cruinneachadh nam faclan agus nan abairtean seo, nam measg na tidsearan Catrìona Mhoireach, Cairistiona Walker agus Marion NicLeòid (agus a h-athair). Rinneadh an clàr fha-clan le Cànan.

Tha an leabhar air a chur a-mach le Storlann Nàiseanta na Gàidhlig às leth Riaghaltas na h-Alba.

<i>Prìomh Fhacal/Fhaclan</i>	<i>Duilleag</i>
àbhaist agus mì-àbhaist	7
aimsir	8
air an dùthaich	9
air an tràigh	10
airgead	11
aonta agus eas-aonta 1	12
aonta agus eas-aonta 2	13
beachdan	14
beag agus mòr	15
biadh	16
brèagha agus grànda	17
càite 1	18
càite 2	19
can	20
caol; reamhar	21
carson; dè	22
ceart no ceàrr	23
cruaidh agus bog; rèidh agus cam	24
dol	25
dona	26
faic	27
fallain	28

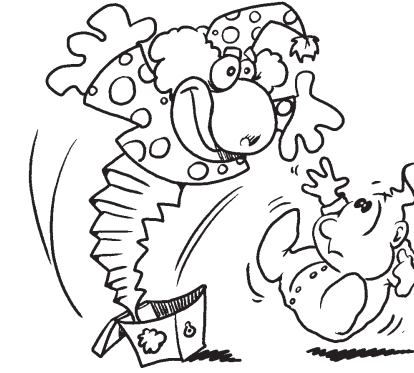
Prìomh Fhacal/Fhaclan

fios
fuirich
furasta agus duilich
gàire
glic; gòrach
gu dearbh
làidir no eagalach
luath; mall
math
pròis
rudan 1
rudan 2
sgiobalta
sgìth; leisg
sunndach; sàmhach
toilichte
tùrsach

Duilleag

29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45

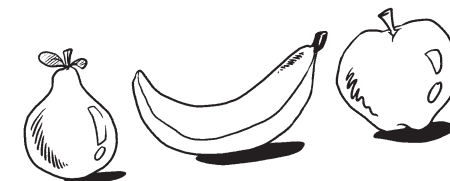
àbhaisteach
àbhaisteach
cumanta
cleachdte
bitheanta
seann-fhasanta
ris a bheil dùil
mar a bhiodh dùil

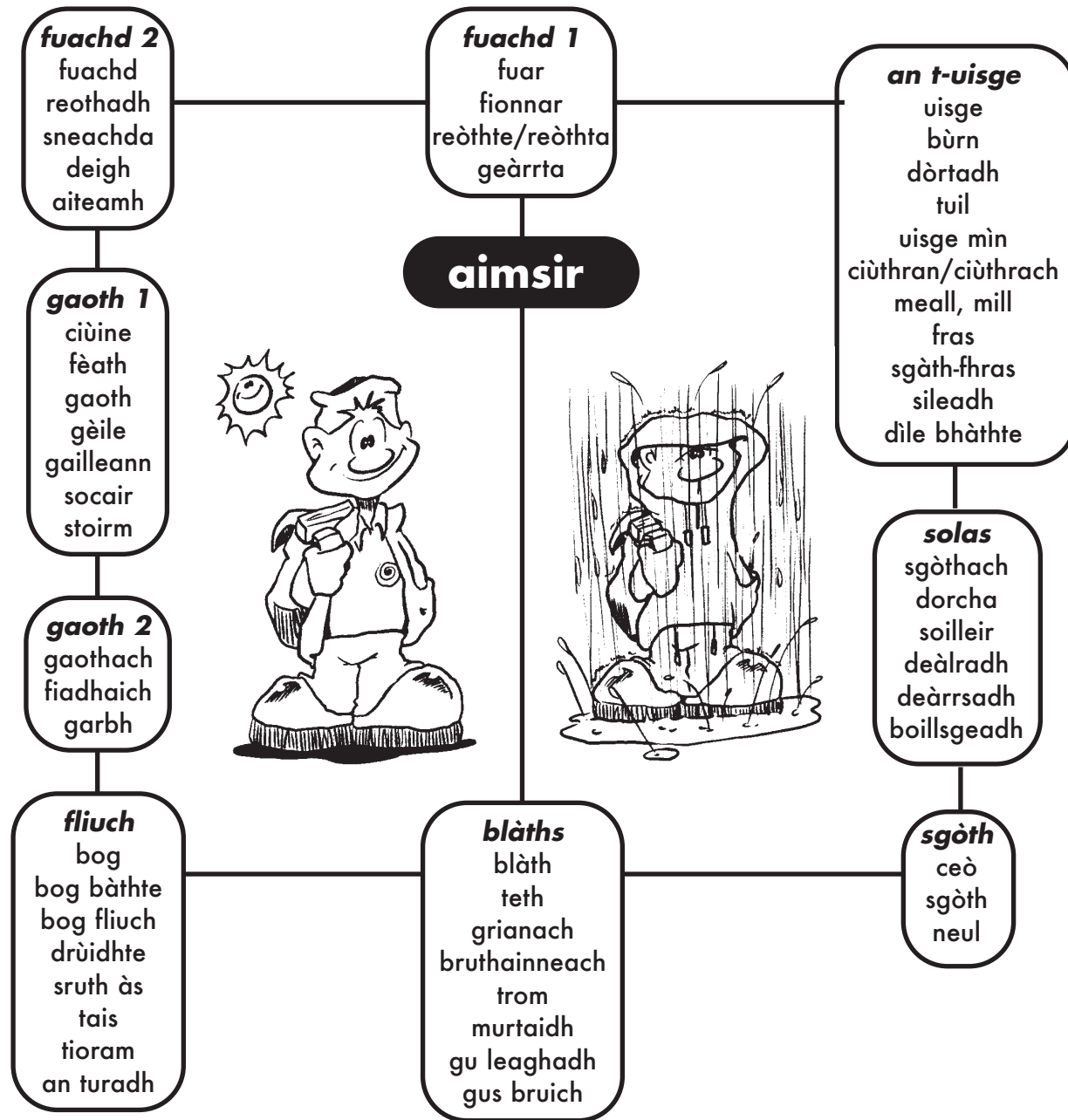
mì-àbhaisteach
annasach
neònach
mì-àbhaisteach
coimheach
air leth
eadar-dhealaichte
diofraichte
cùis iongnaidh

àbhaist agus mì-àbhaist

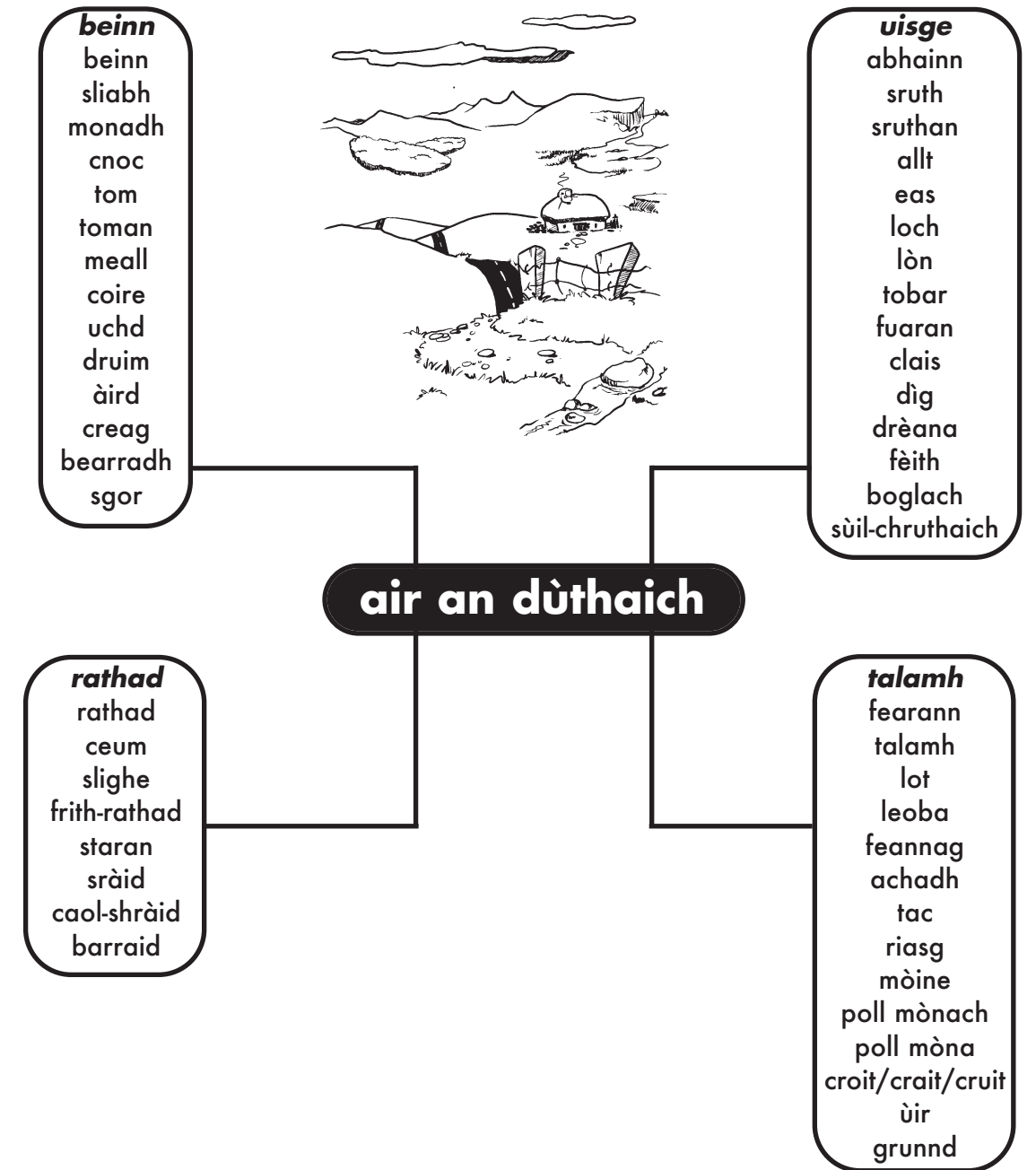
abairtean
mar as àbhaist
mar as trice
sa chumantas
san fharsaingeachd
's e annas tha sin!
's fhada on uair sin!
's fhada on dà latha sin!
Cha b' ann an-diugh no an-dè a bha sin.
Chan ann a h-uile latha a tha mòd aig Mac an Tòisich!

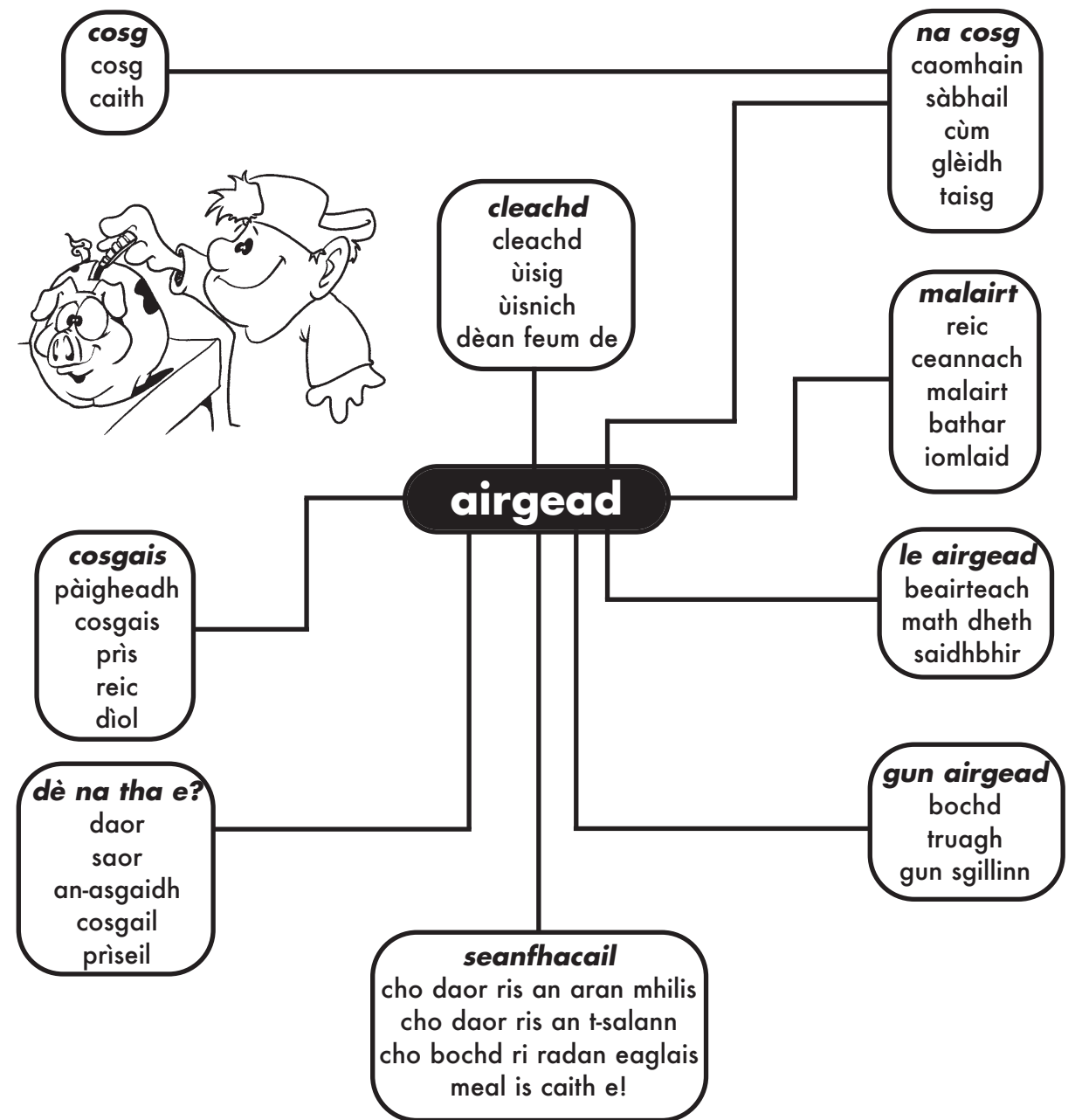
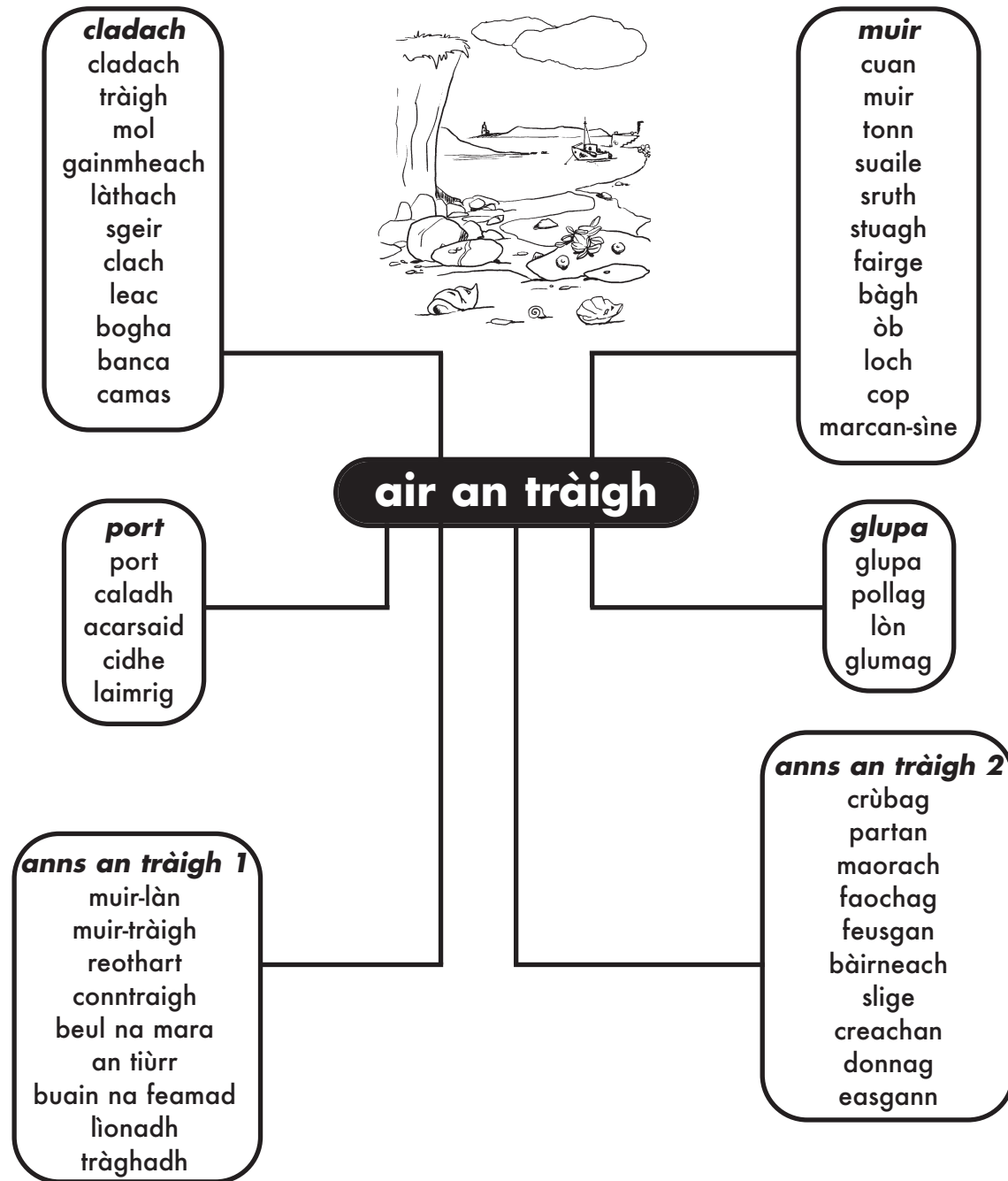

Dòigh eile air a ràdh

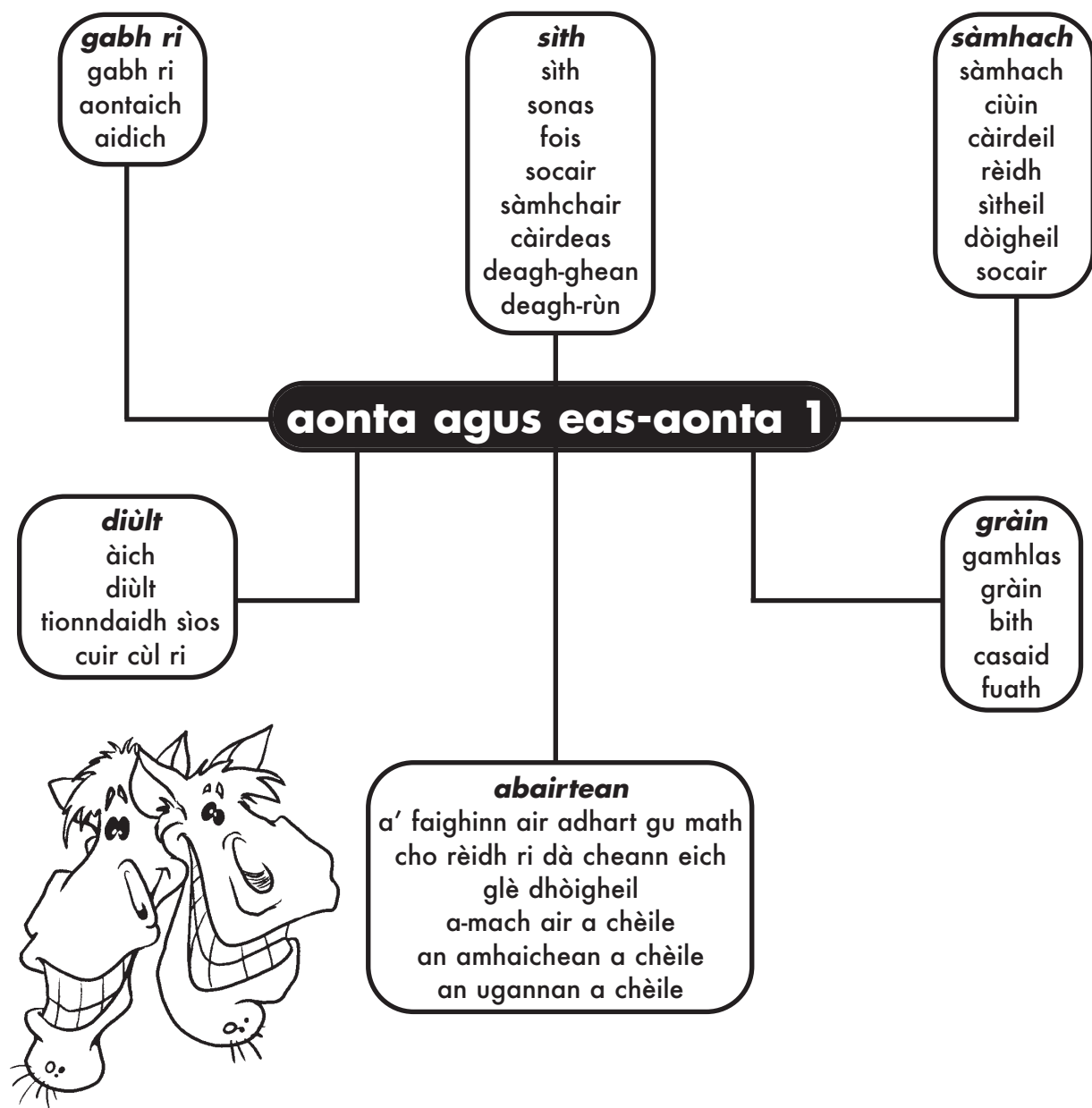

Dòigh eile air a ràdh

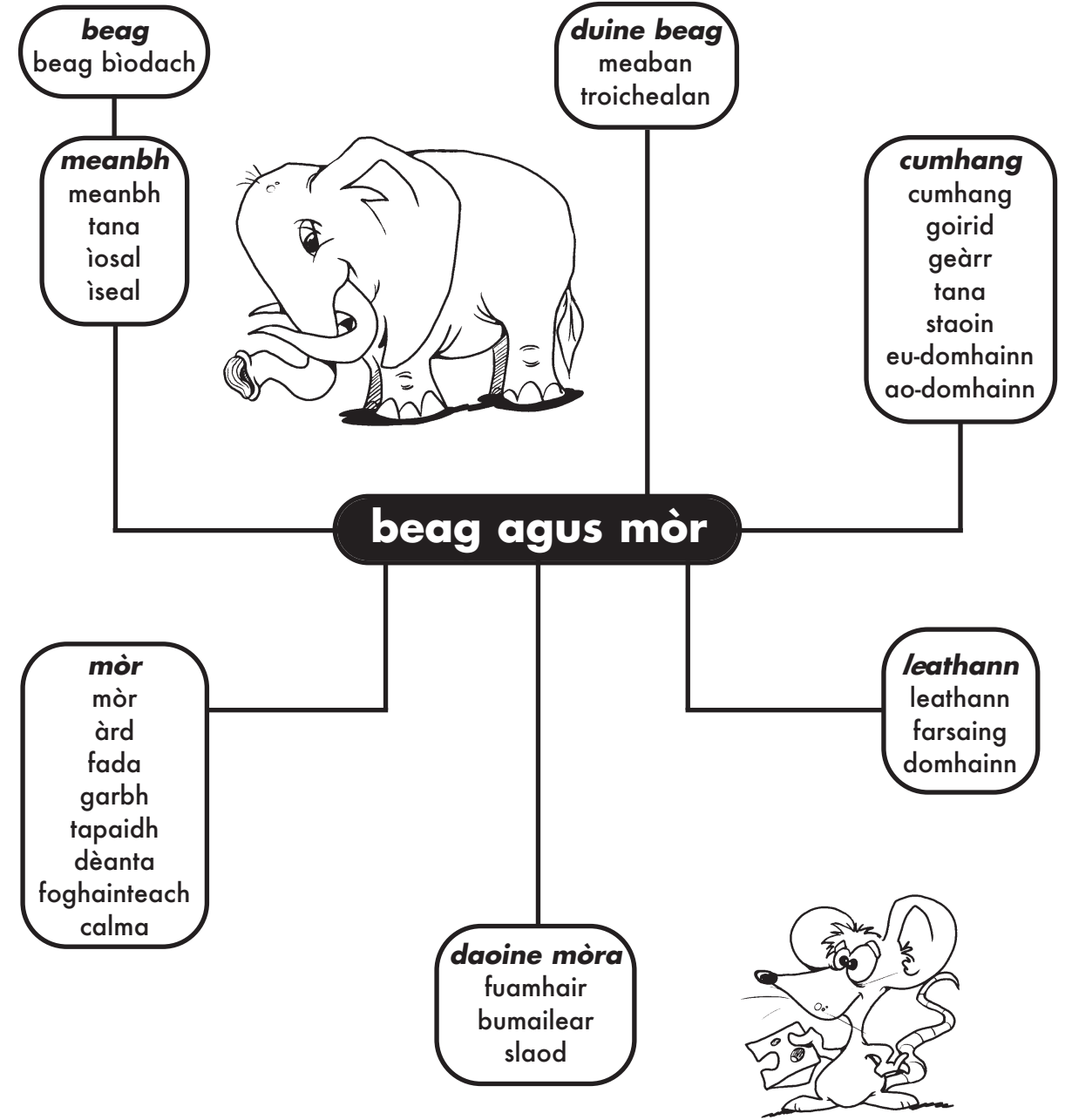
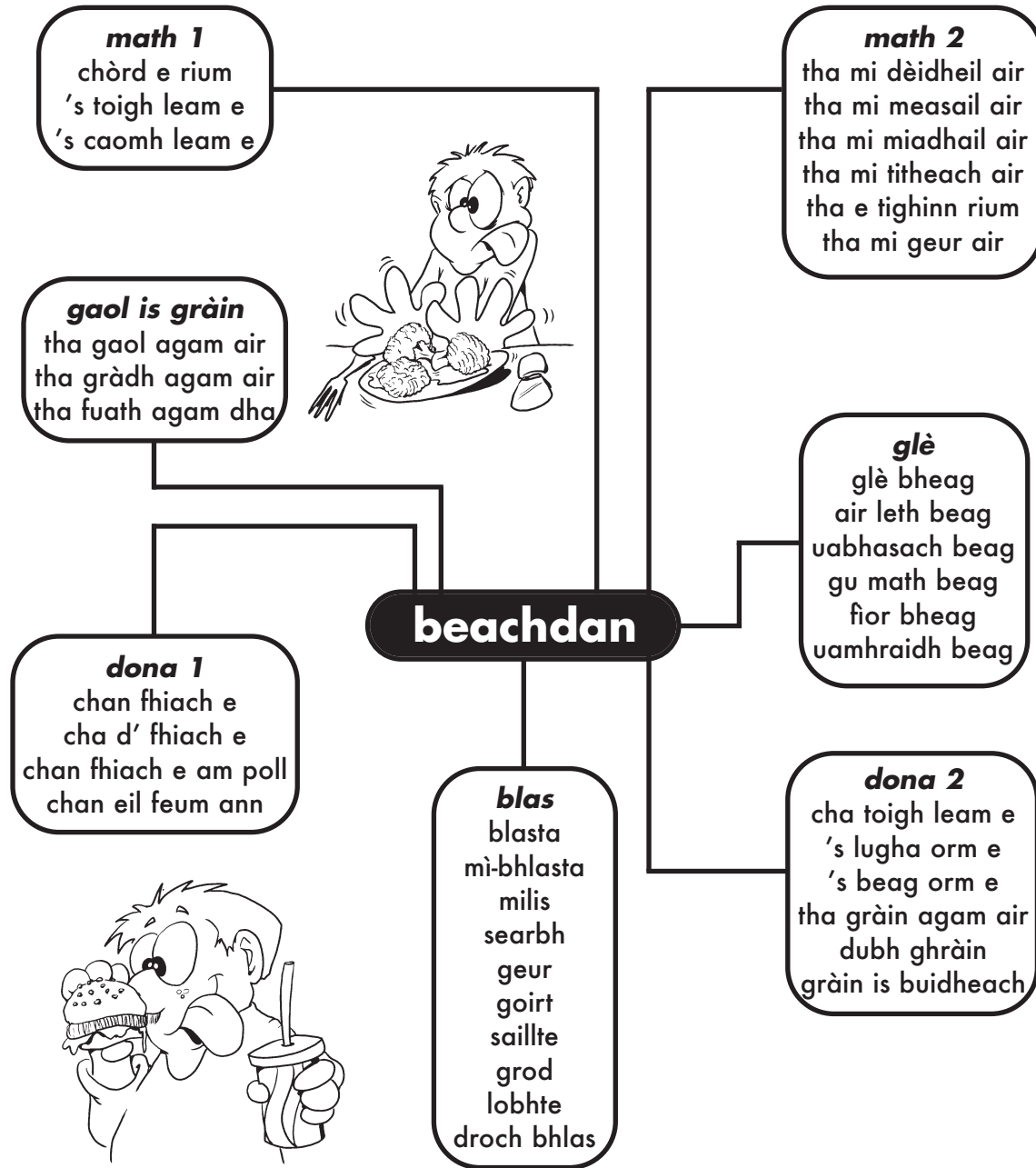

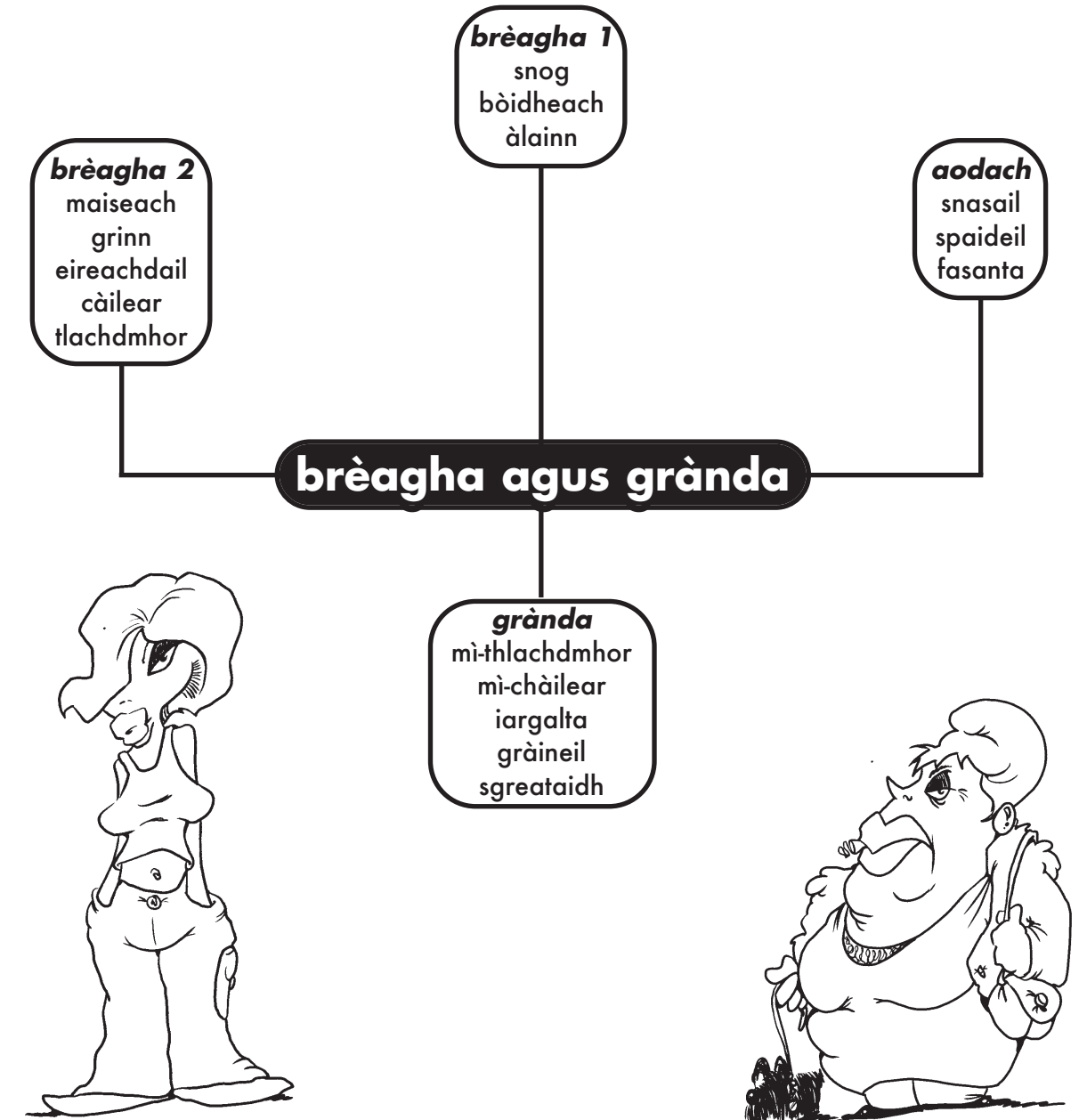
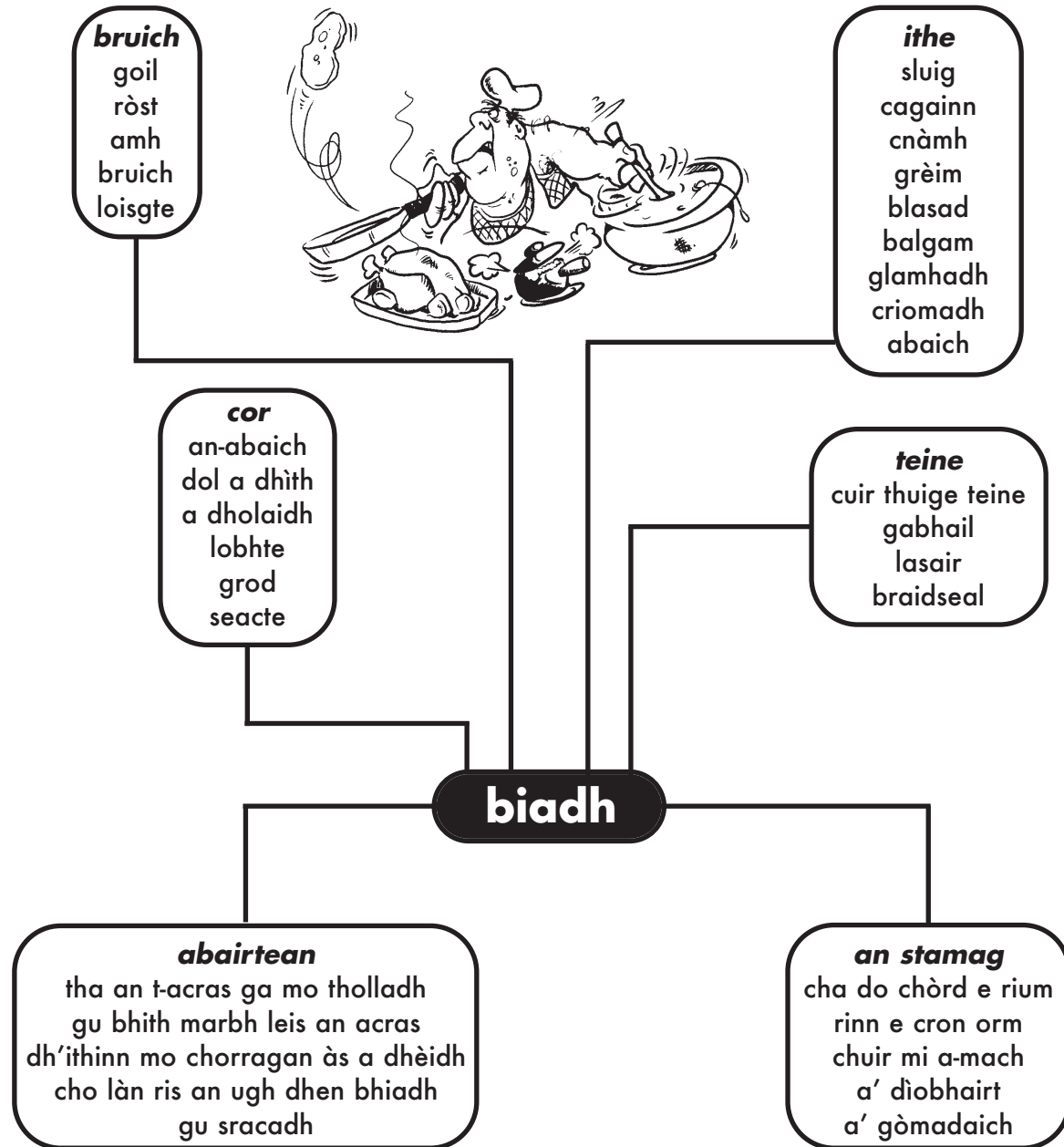
Dòigh eile air a ràdh

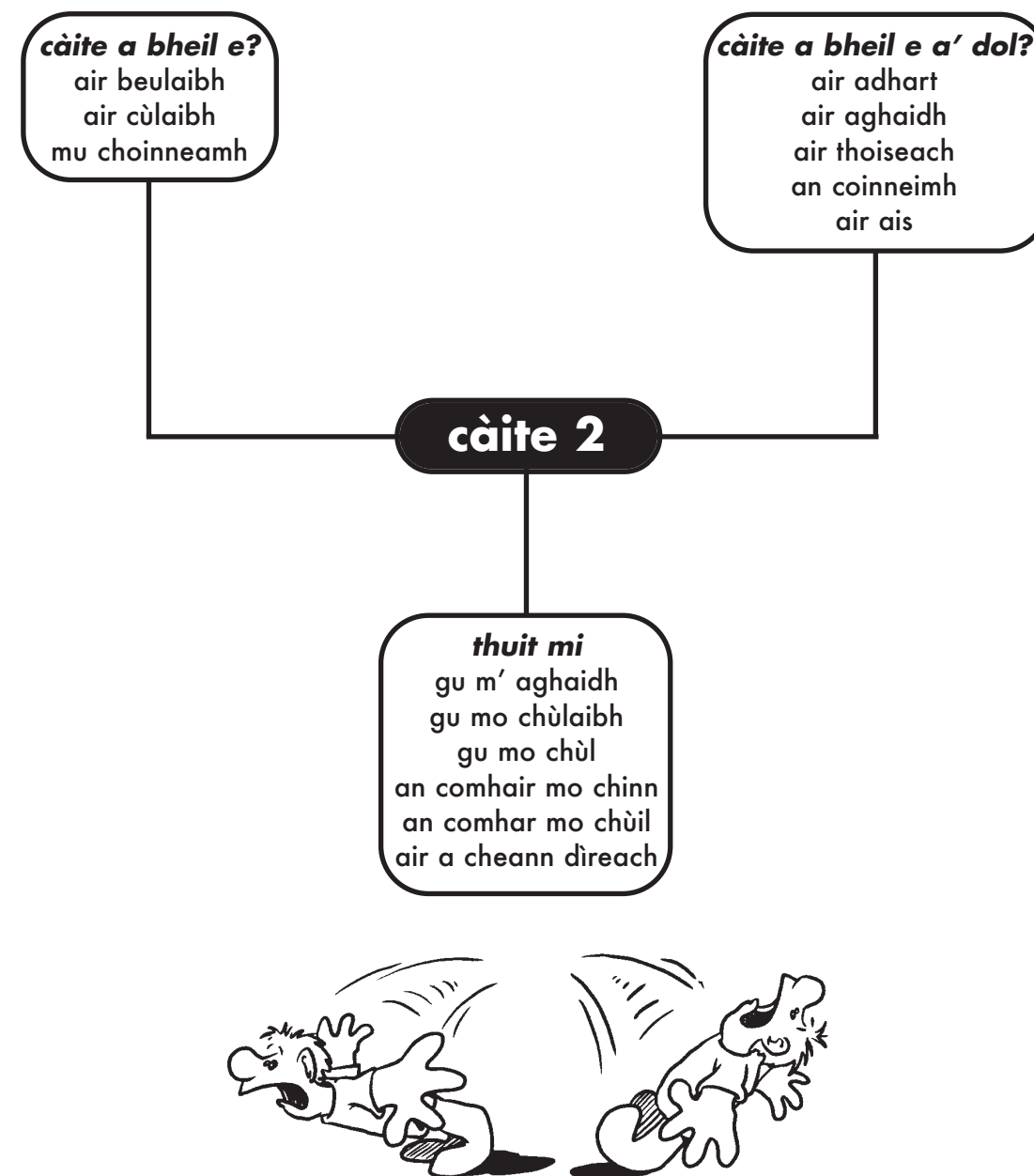
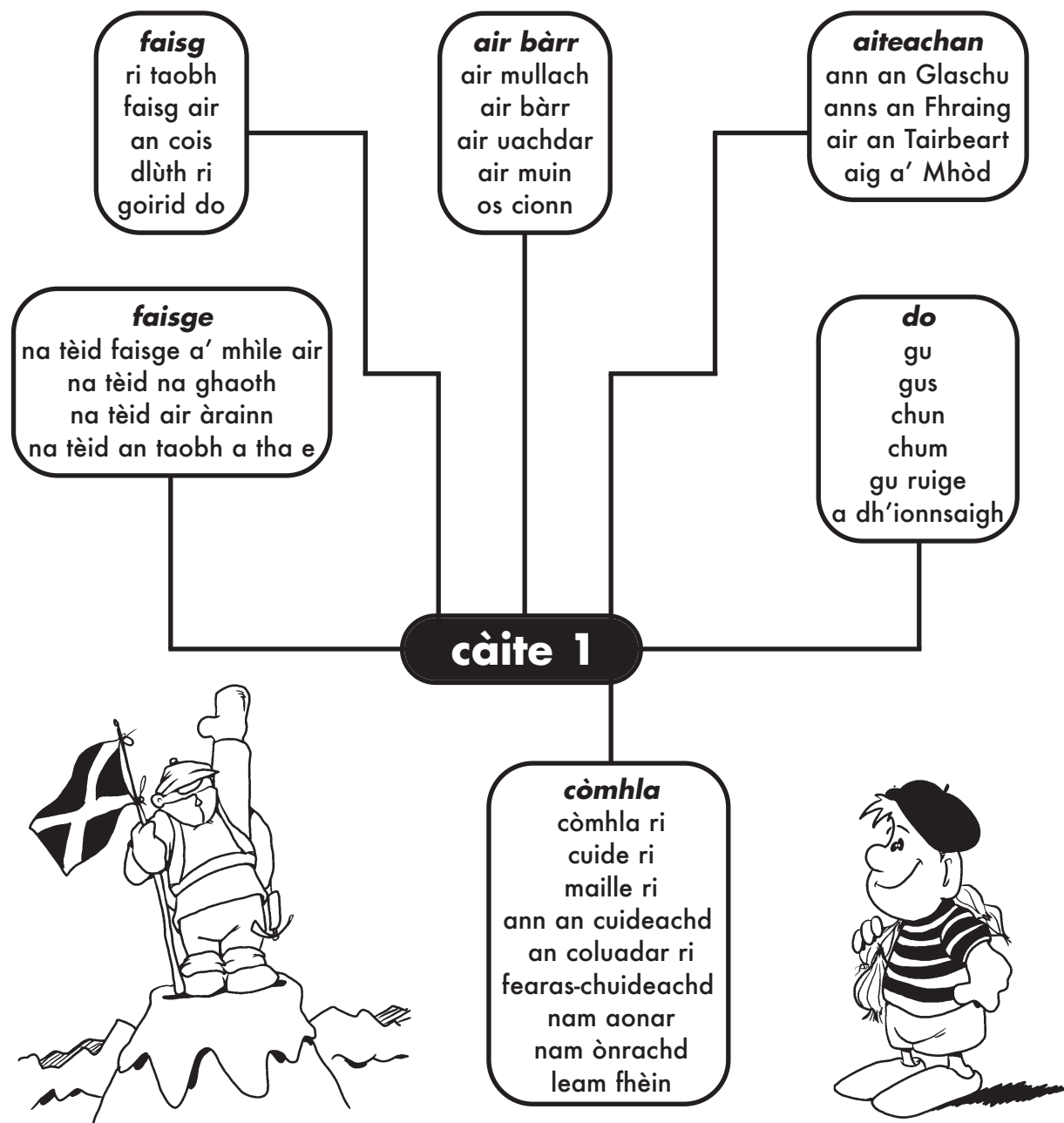

Dòigh eile air a ràdh

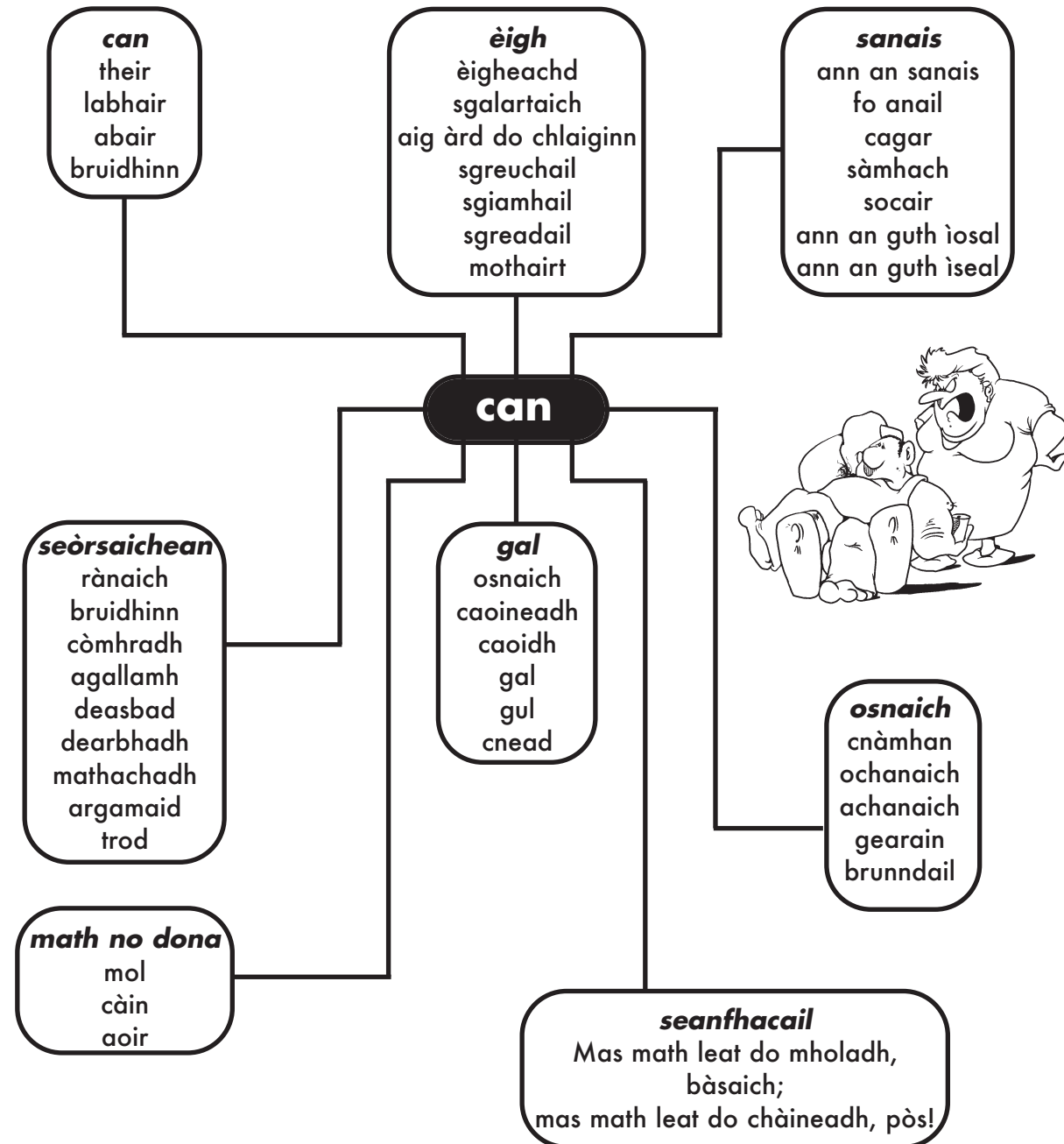

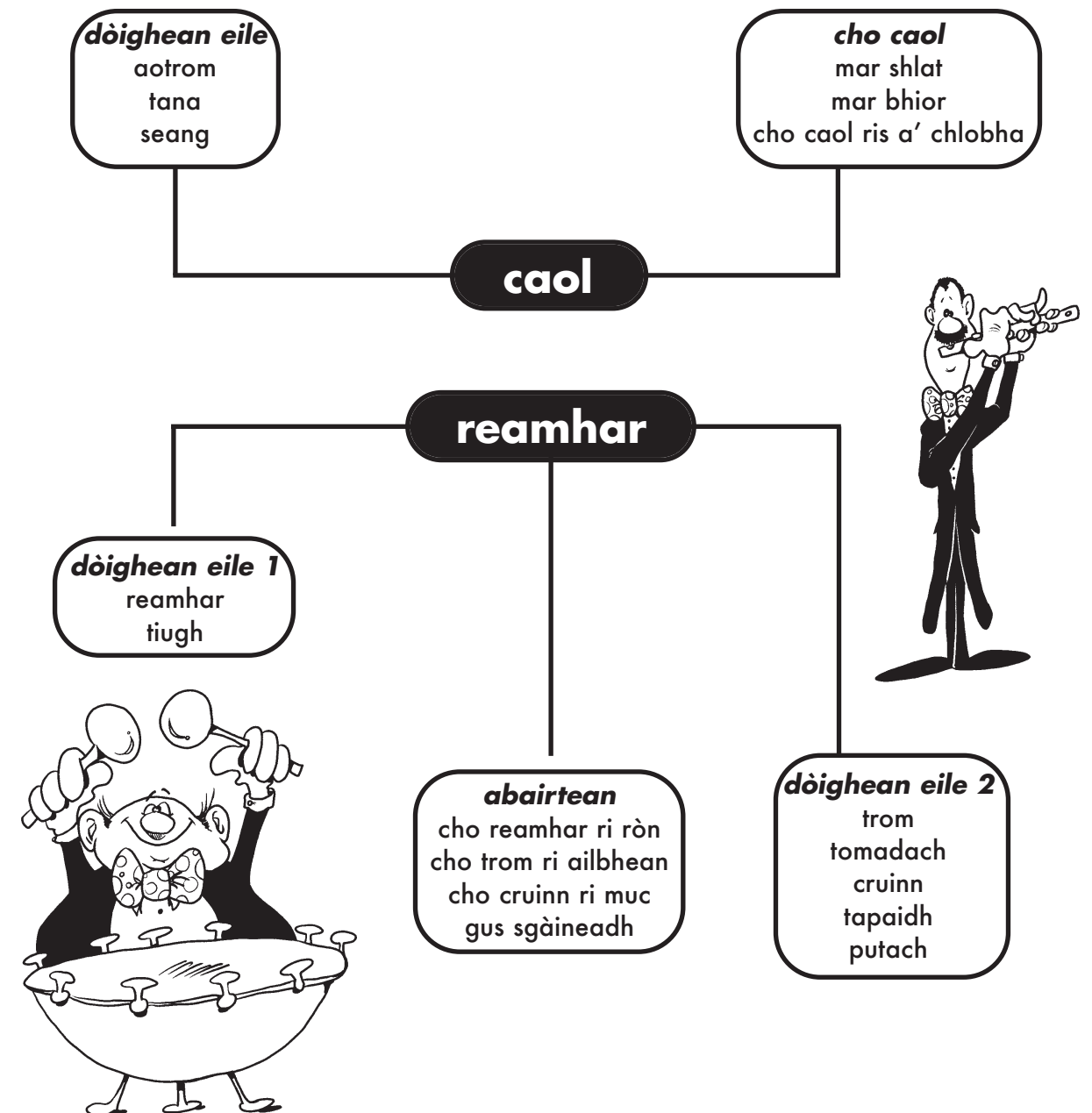

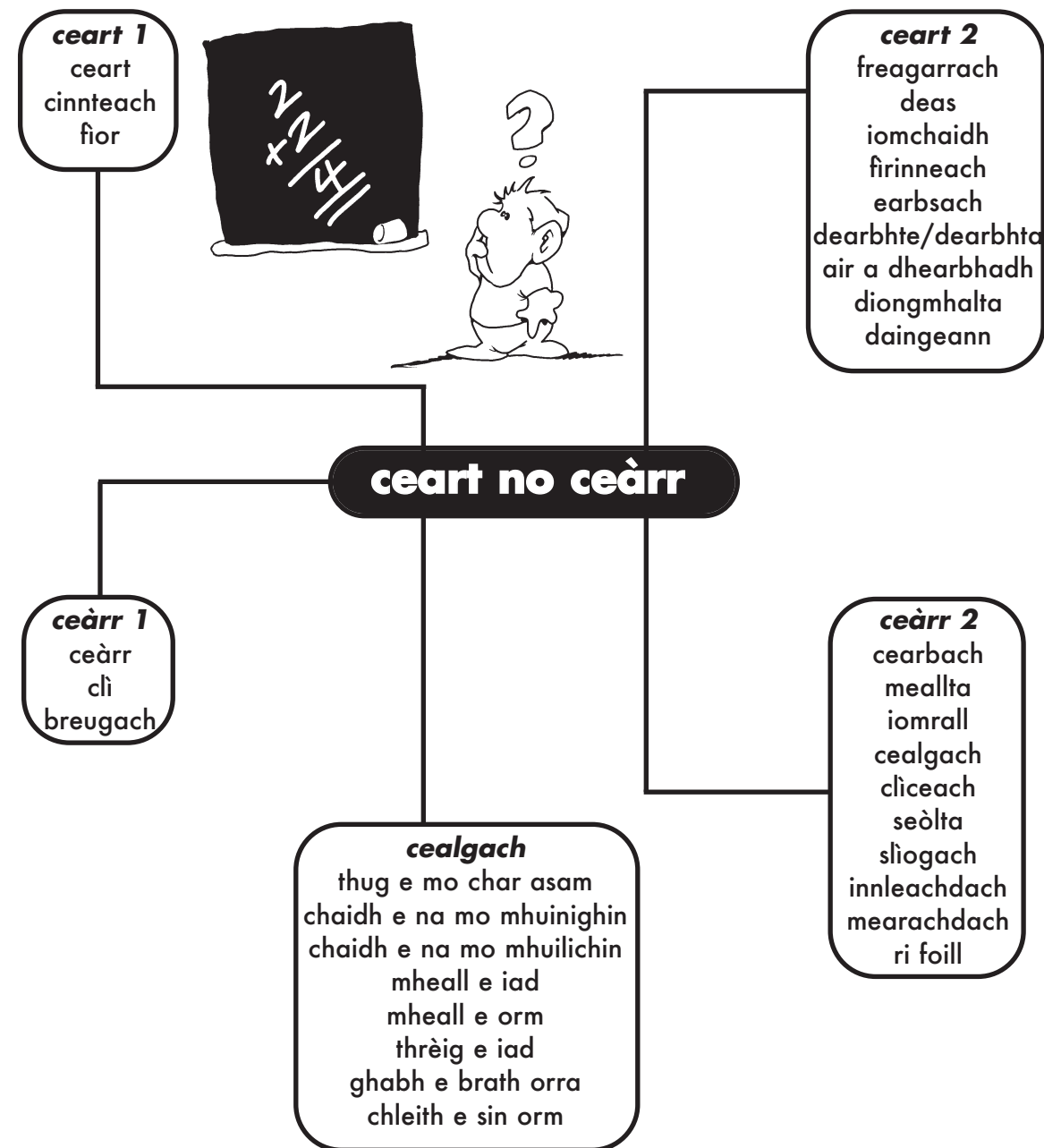
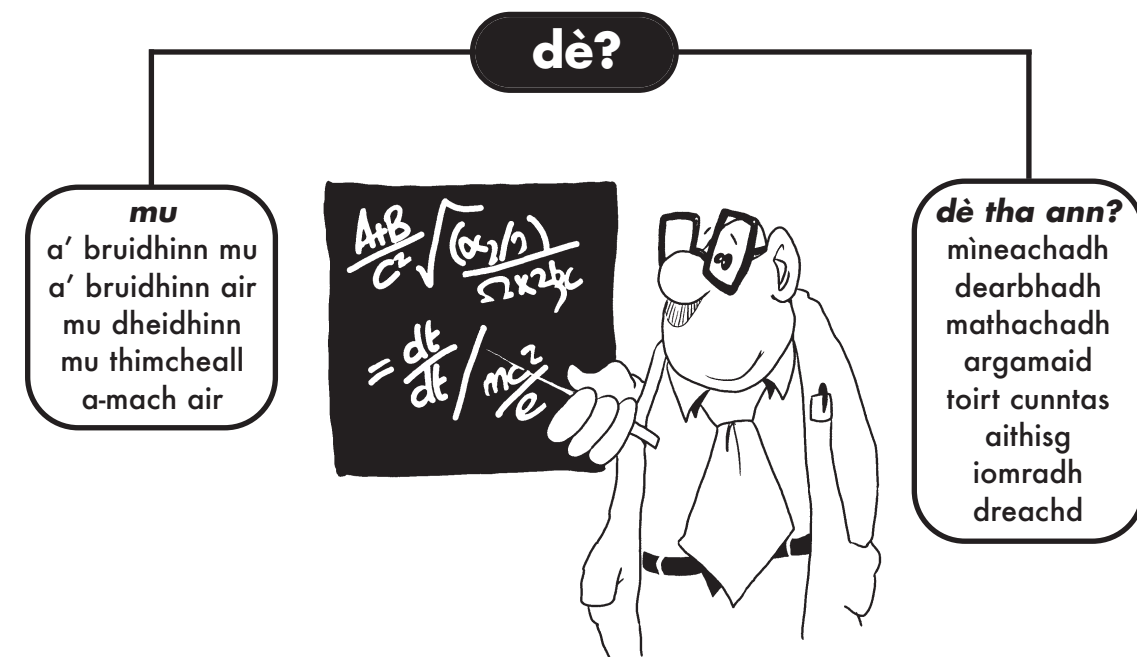
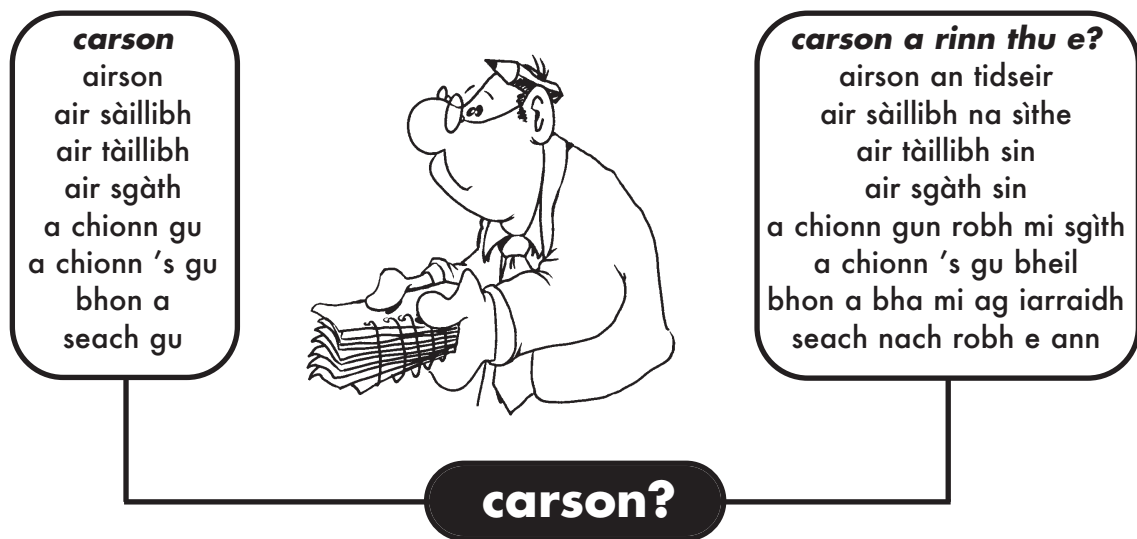

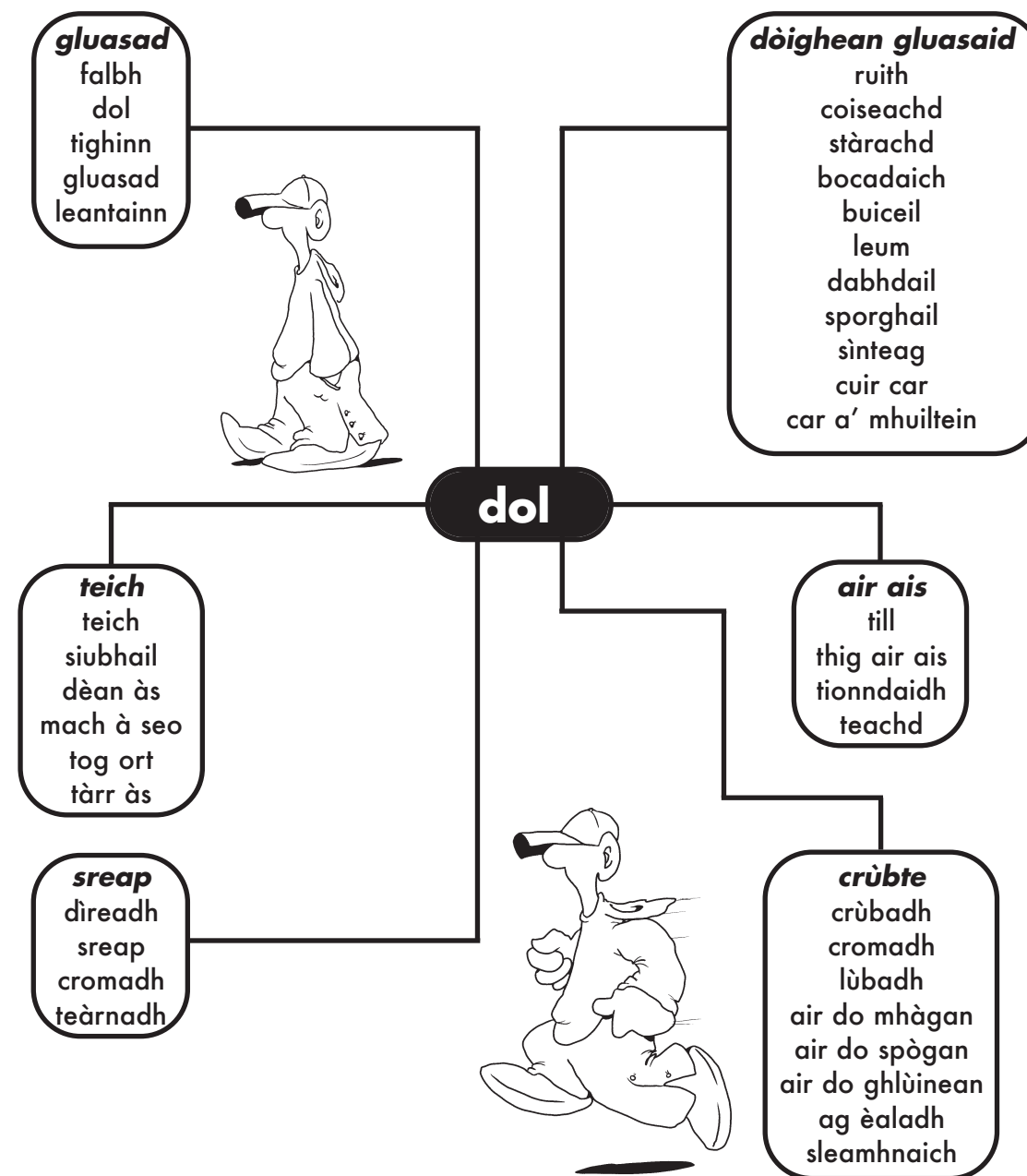
Dòigh eile air a ràdh

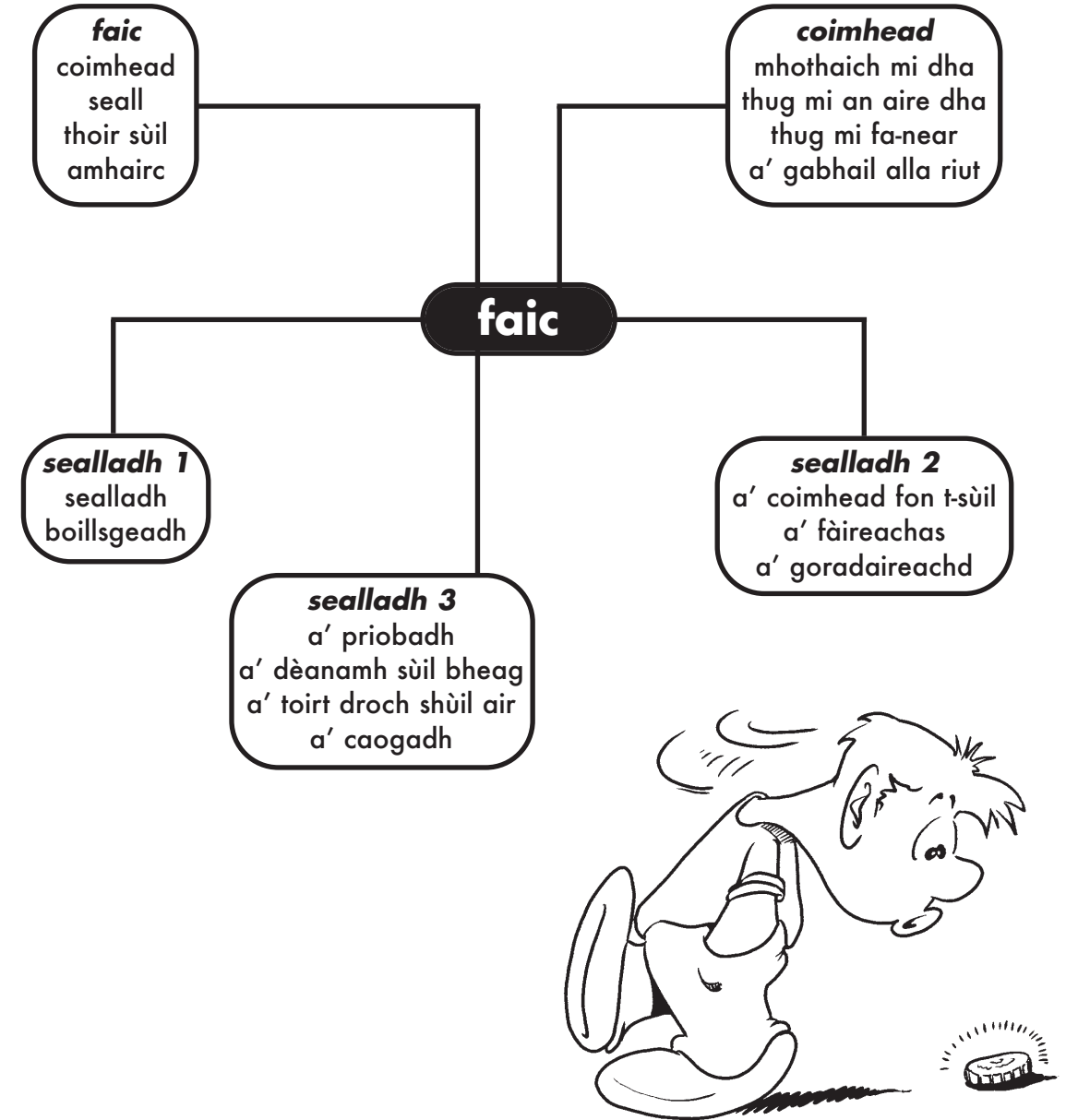
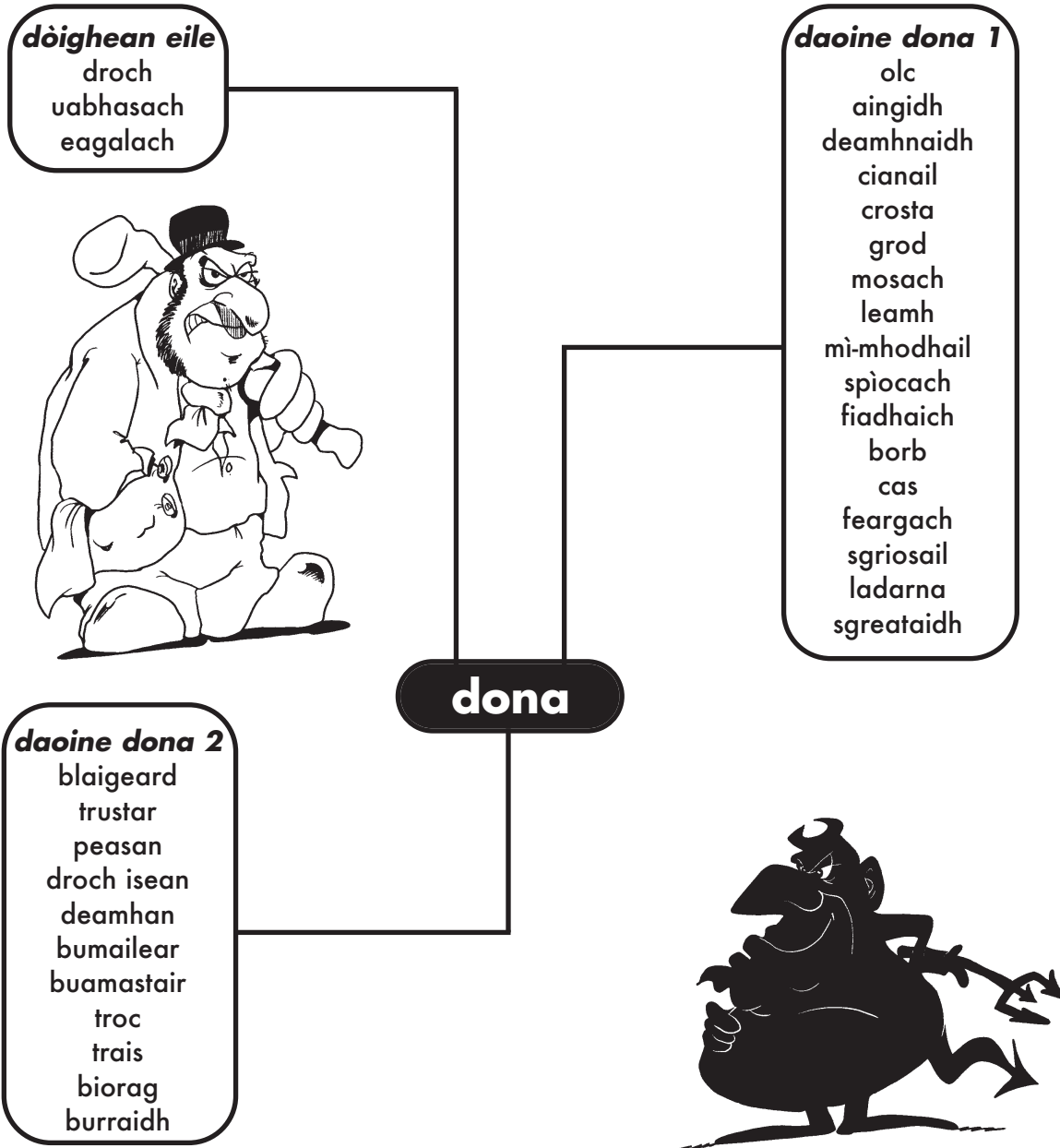

Dòigh eile air a ràdh

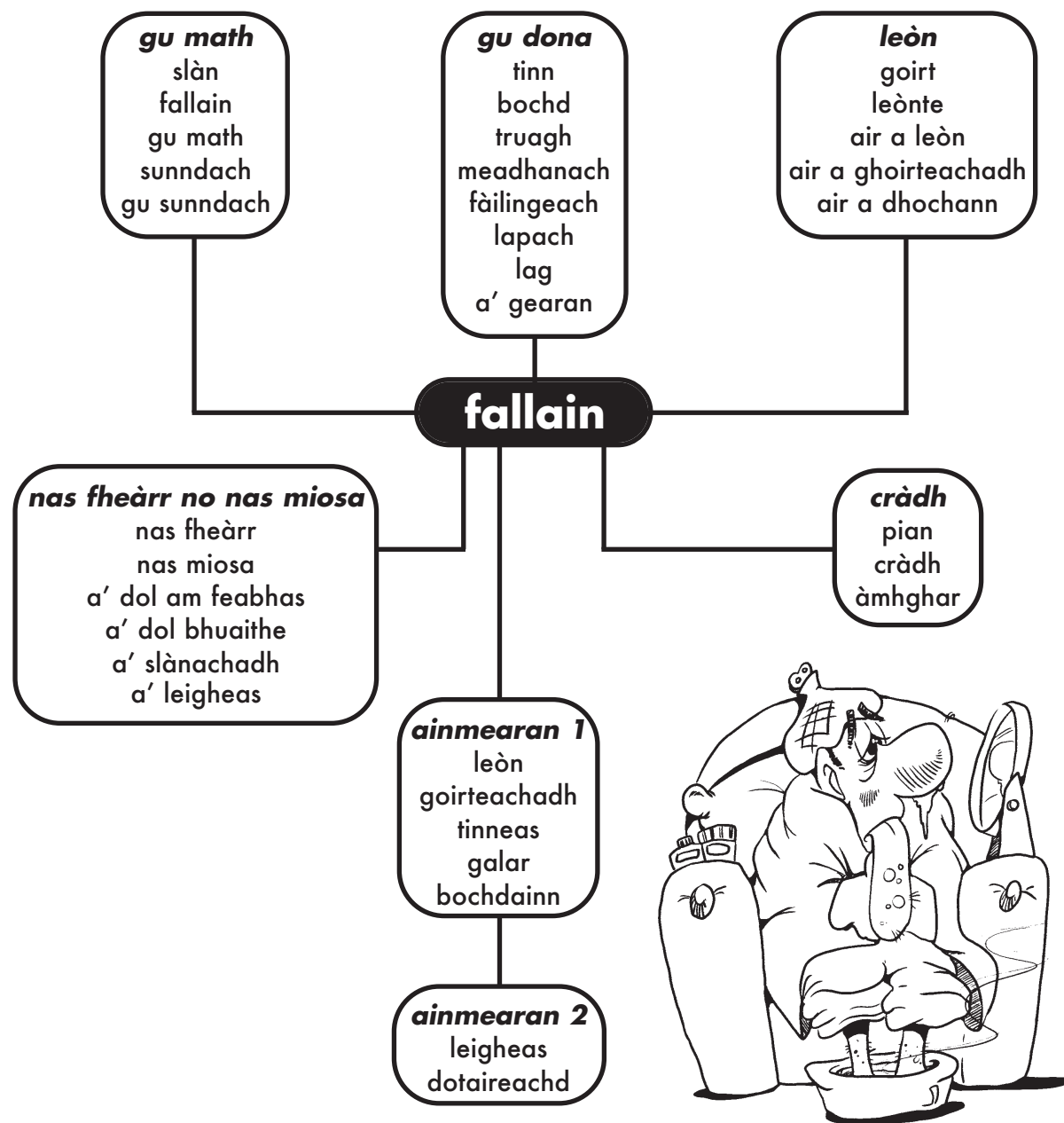

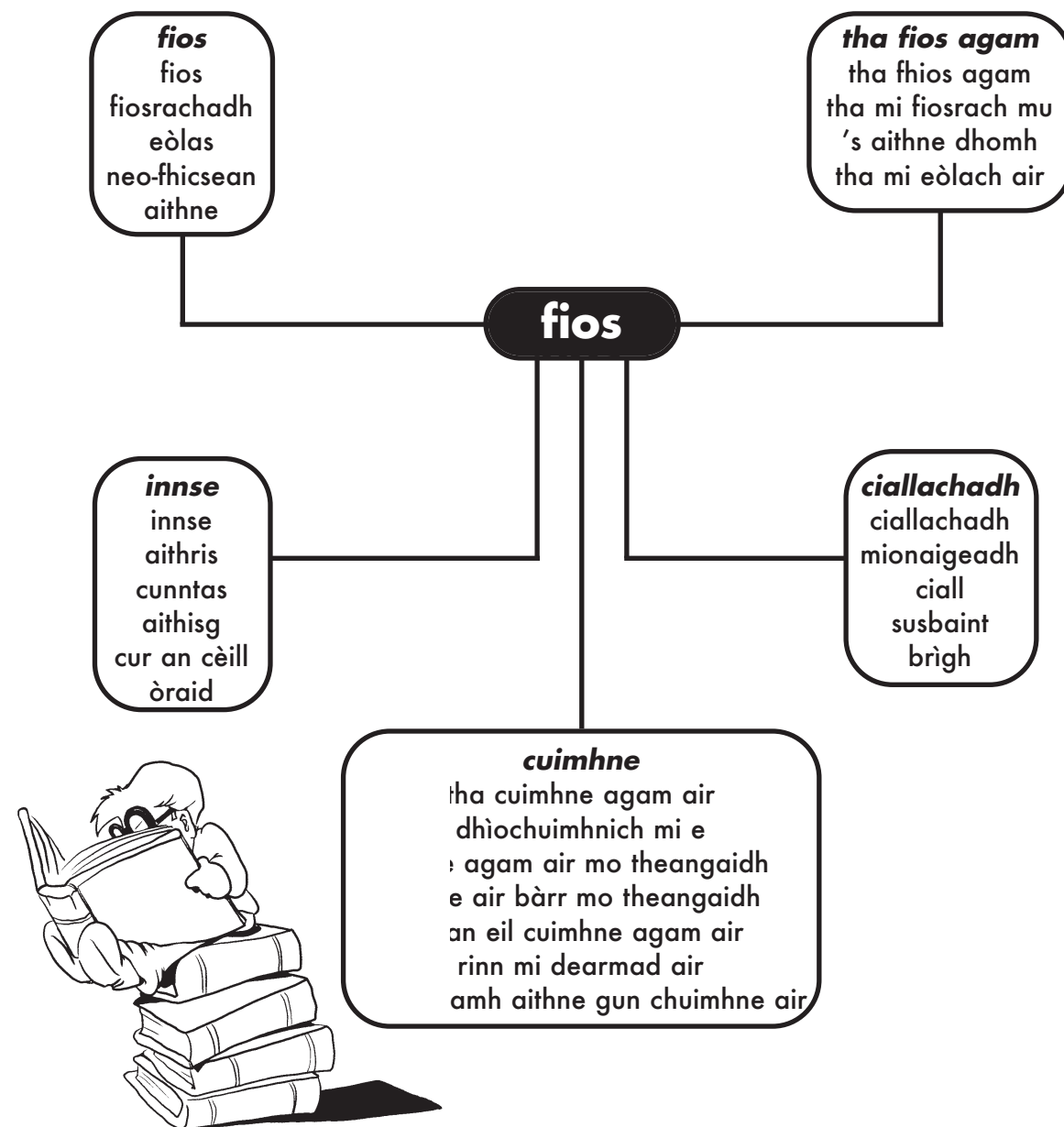

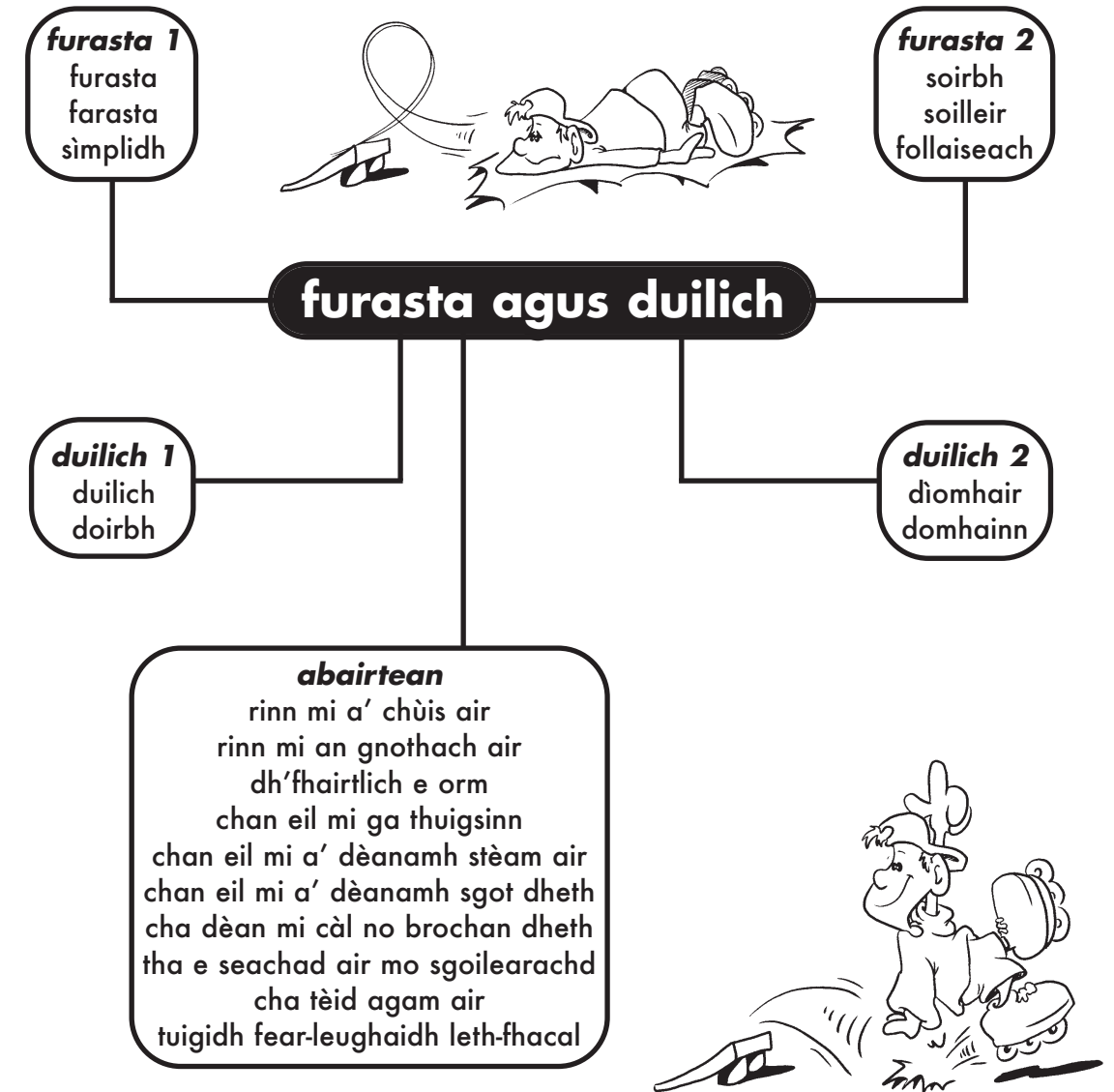
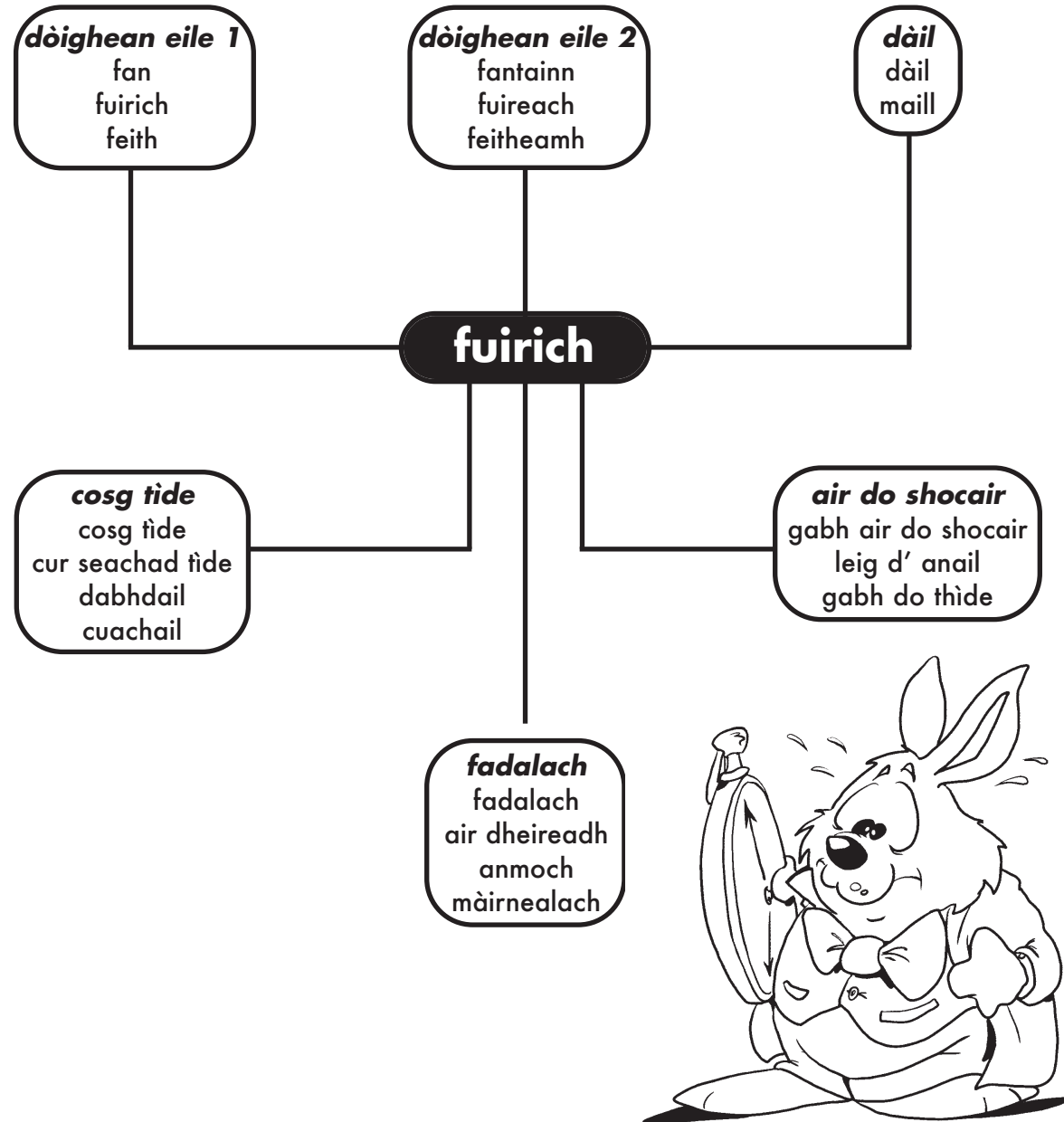

Dòigh eile air a ràdh

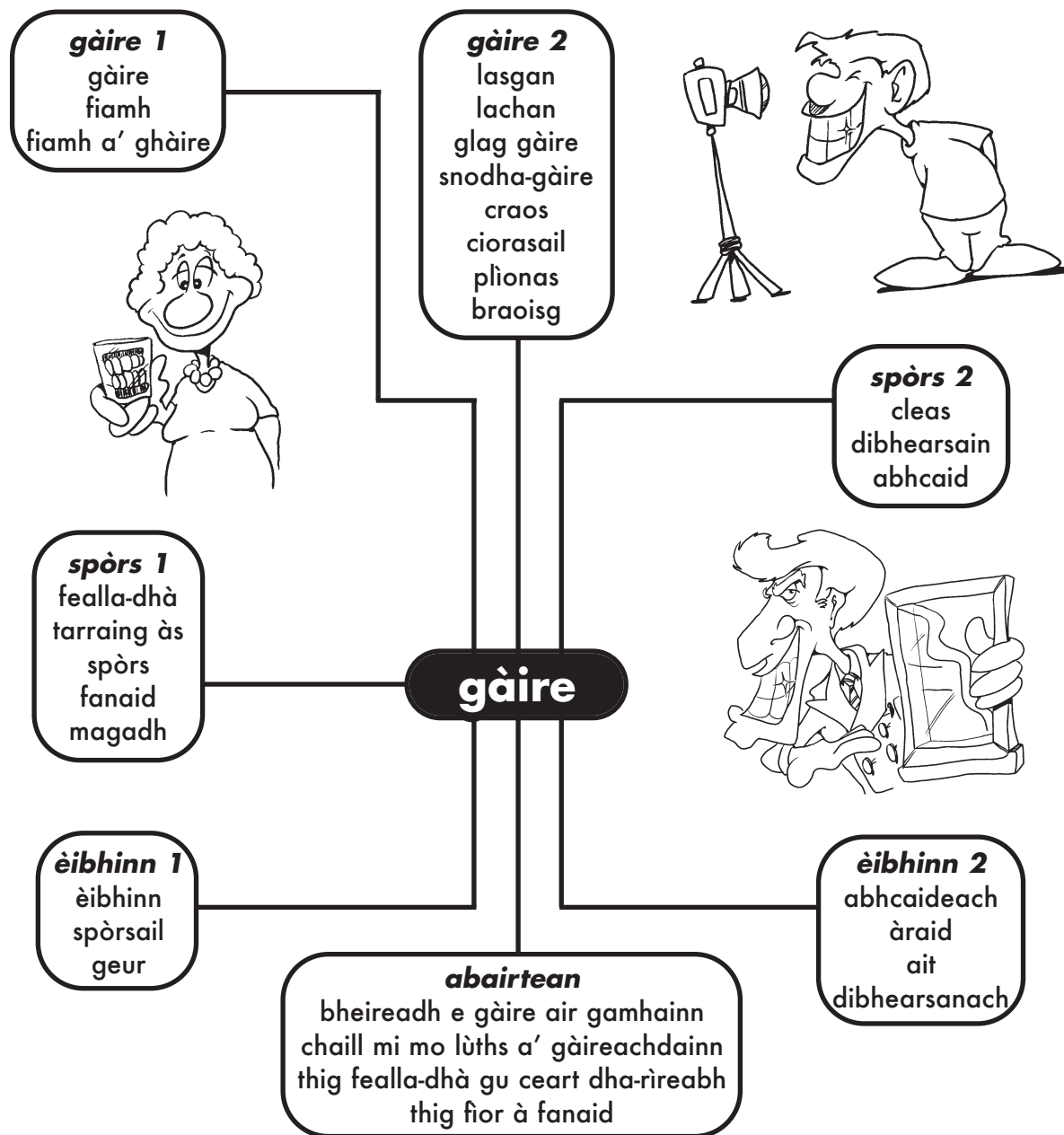

Dòigh eile air a ràdh

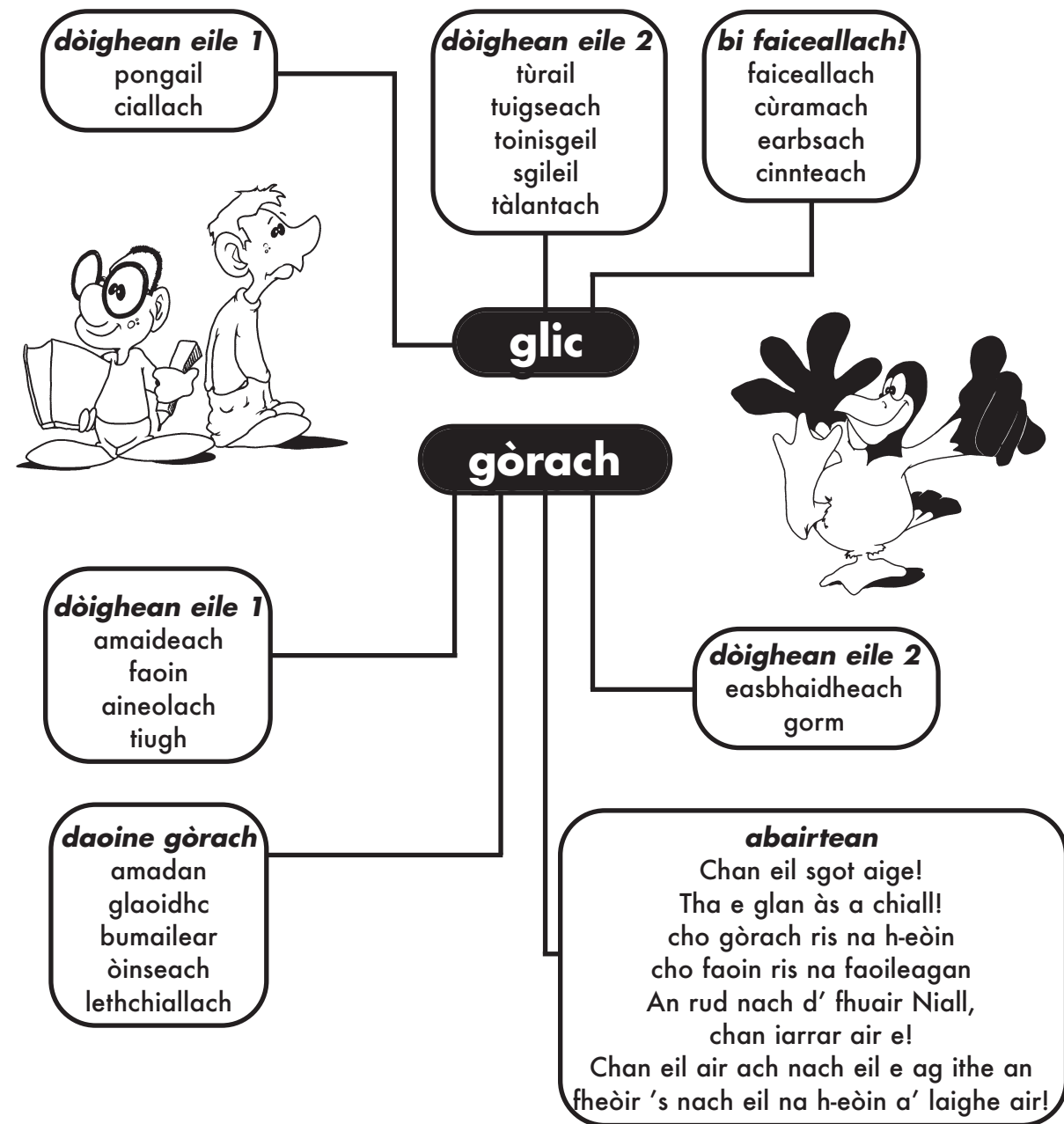

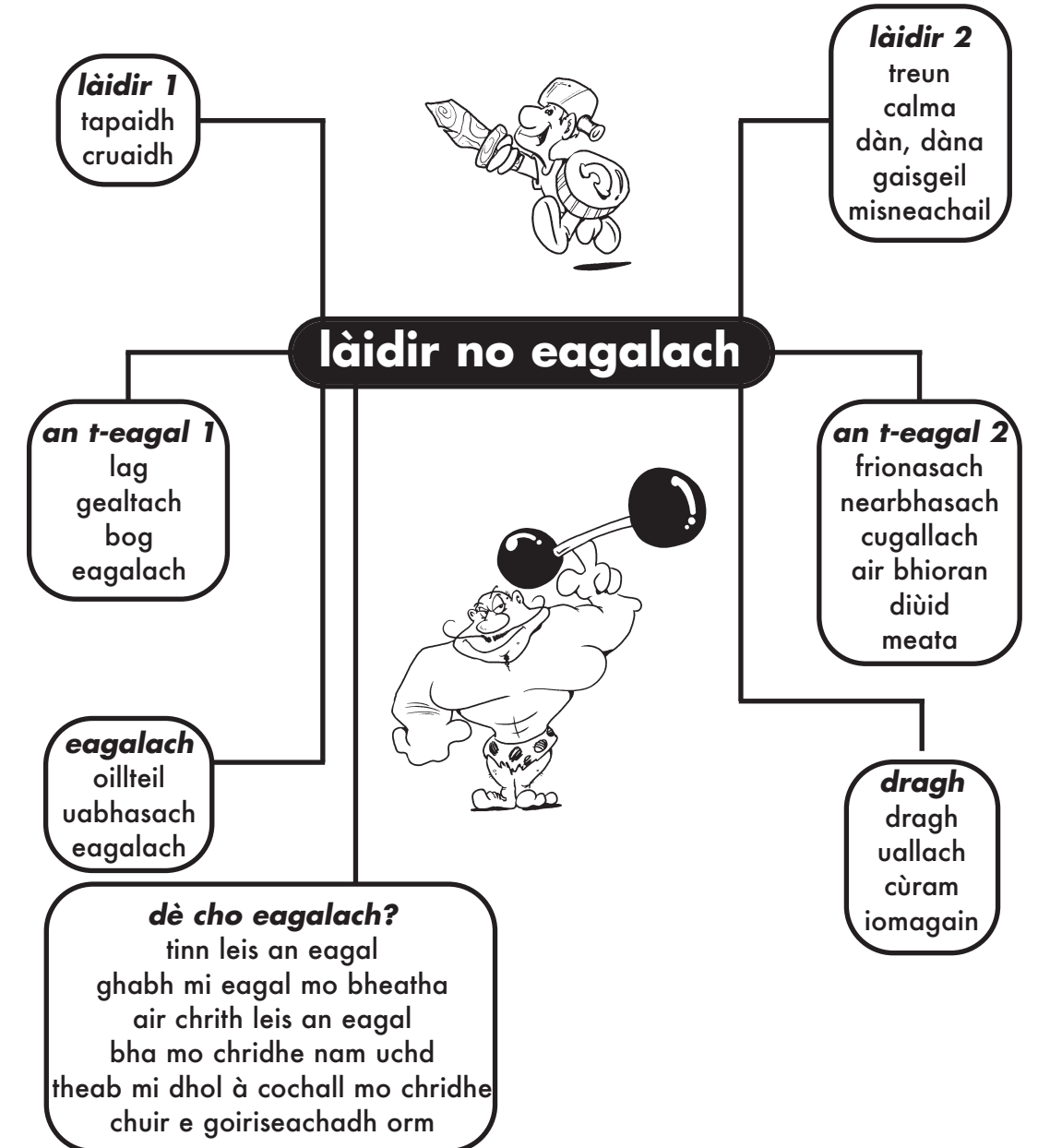
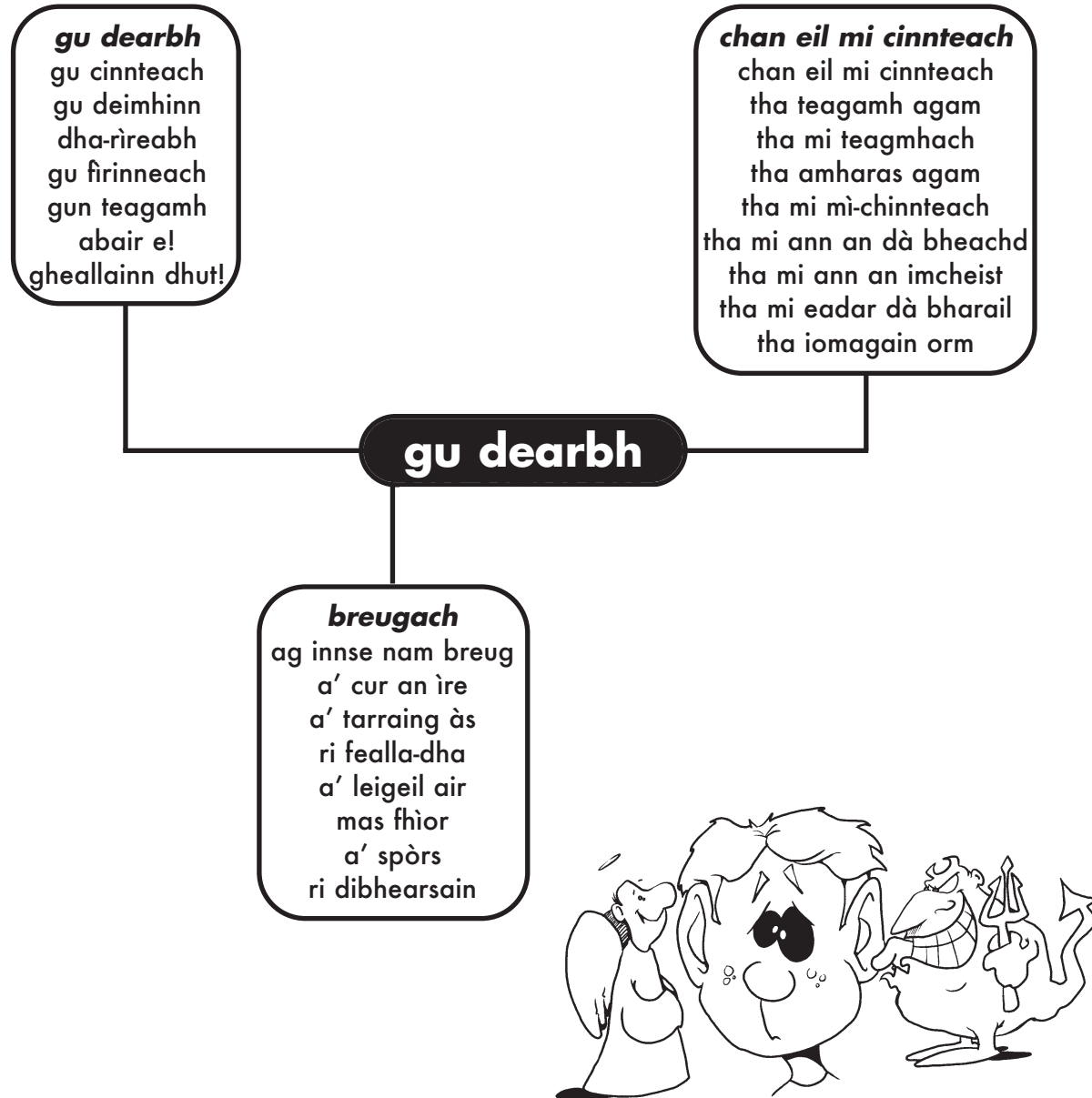

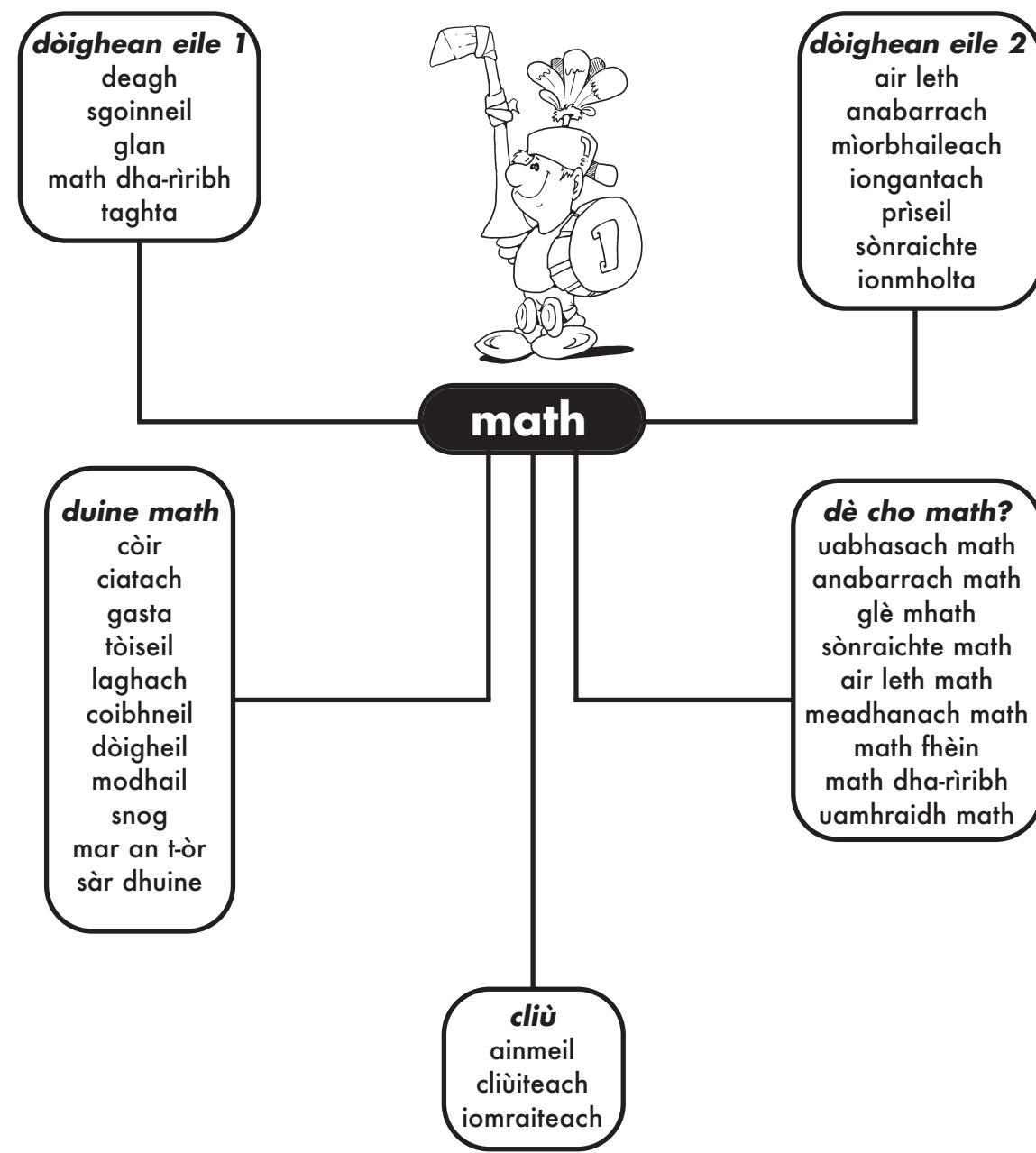
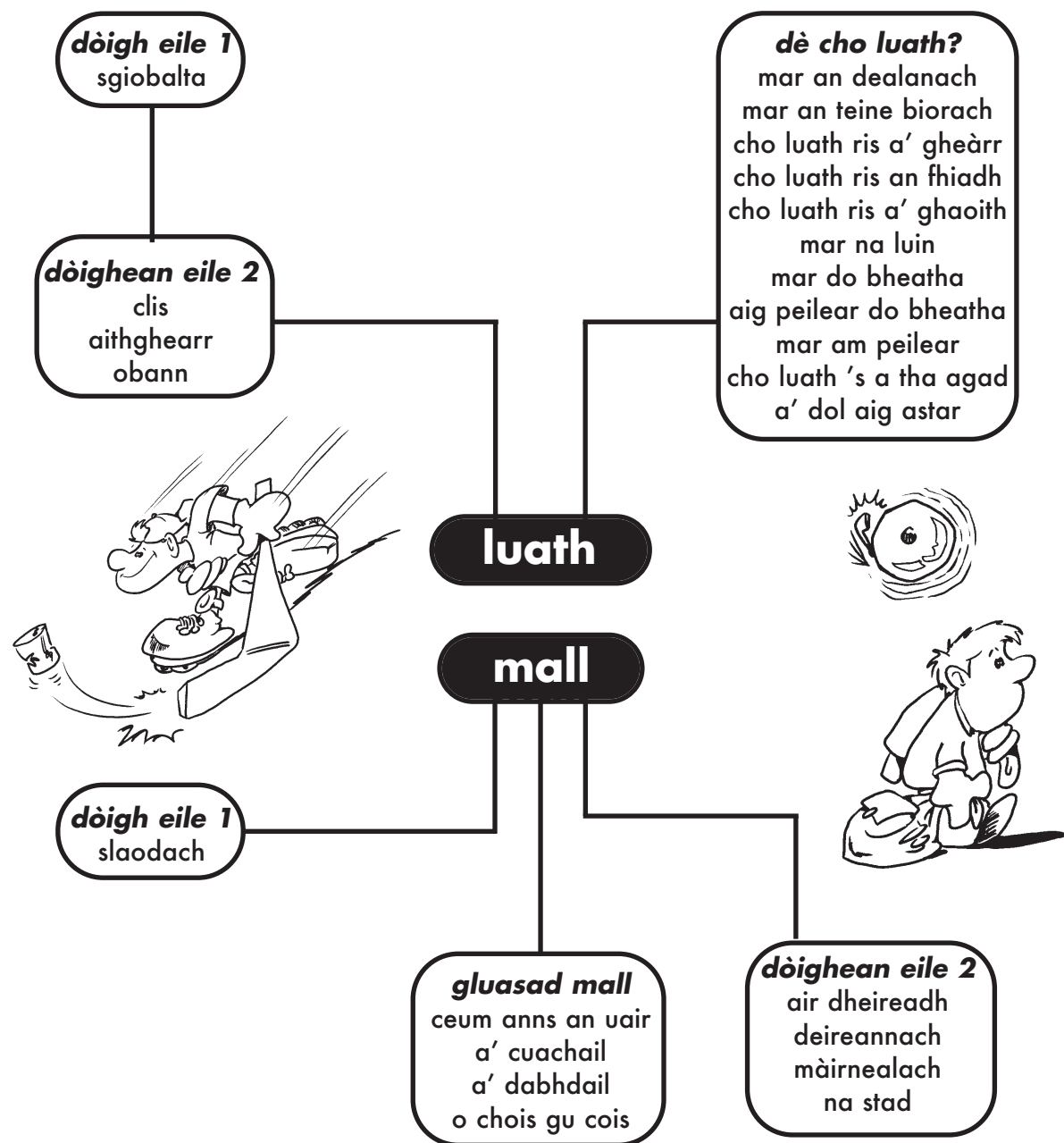
Dòigh eile air a ràdh

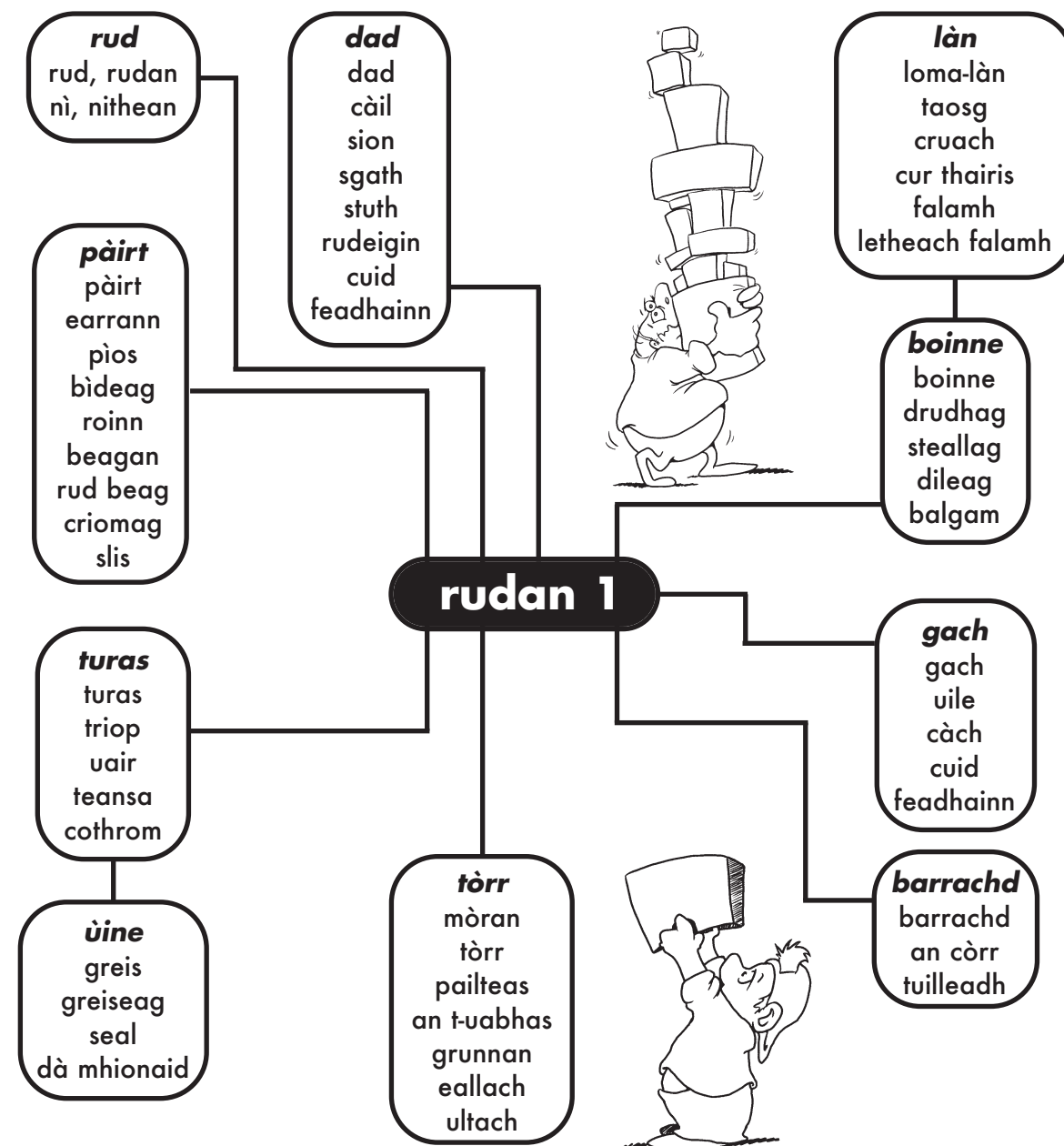
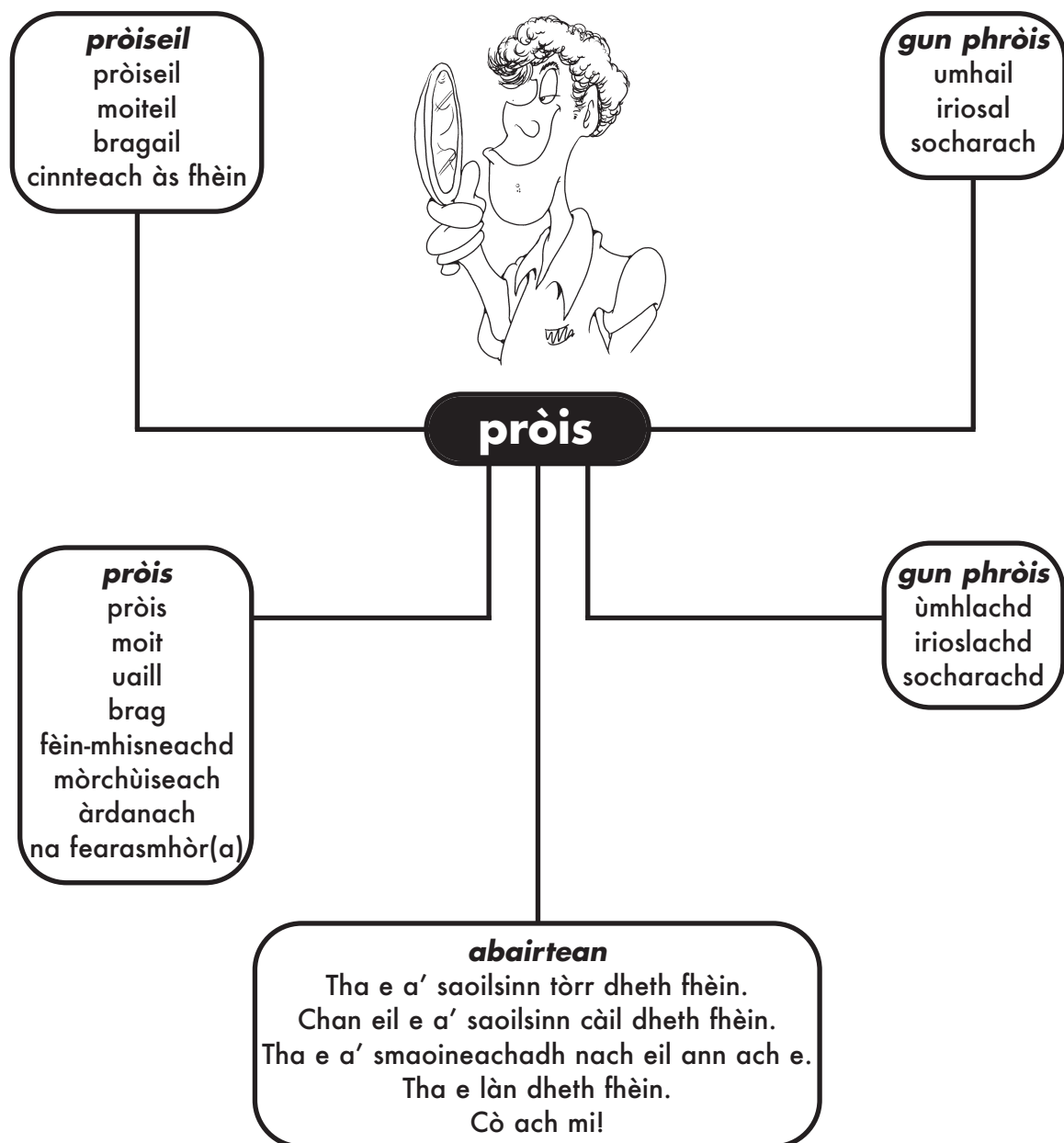

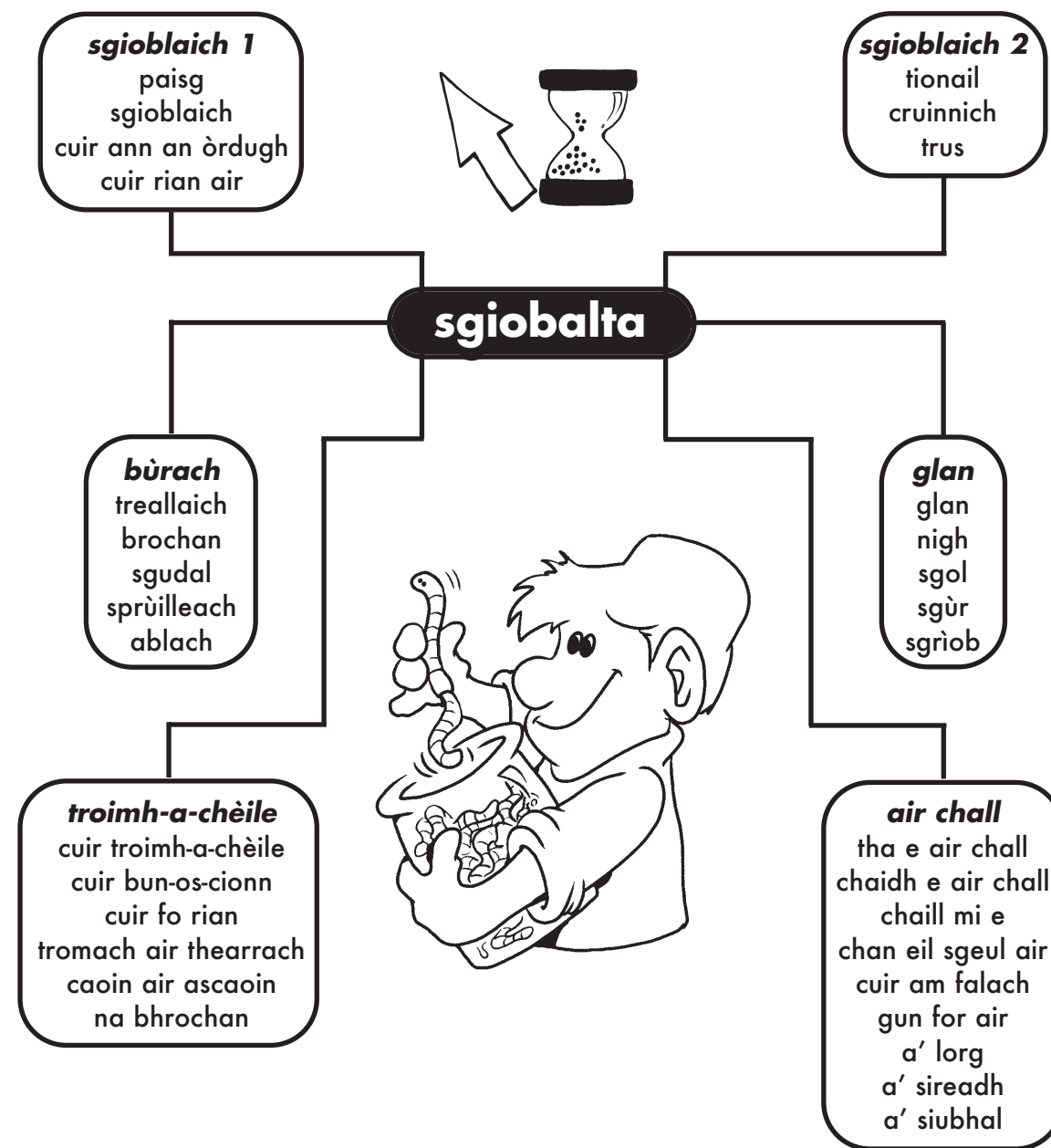
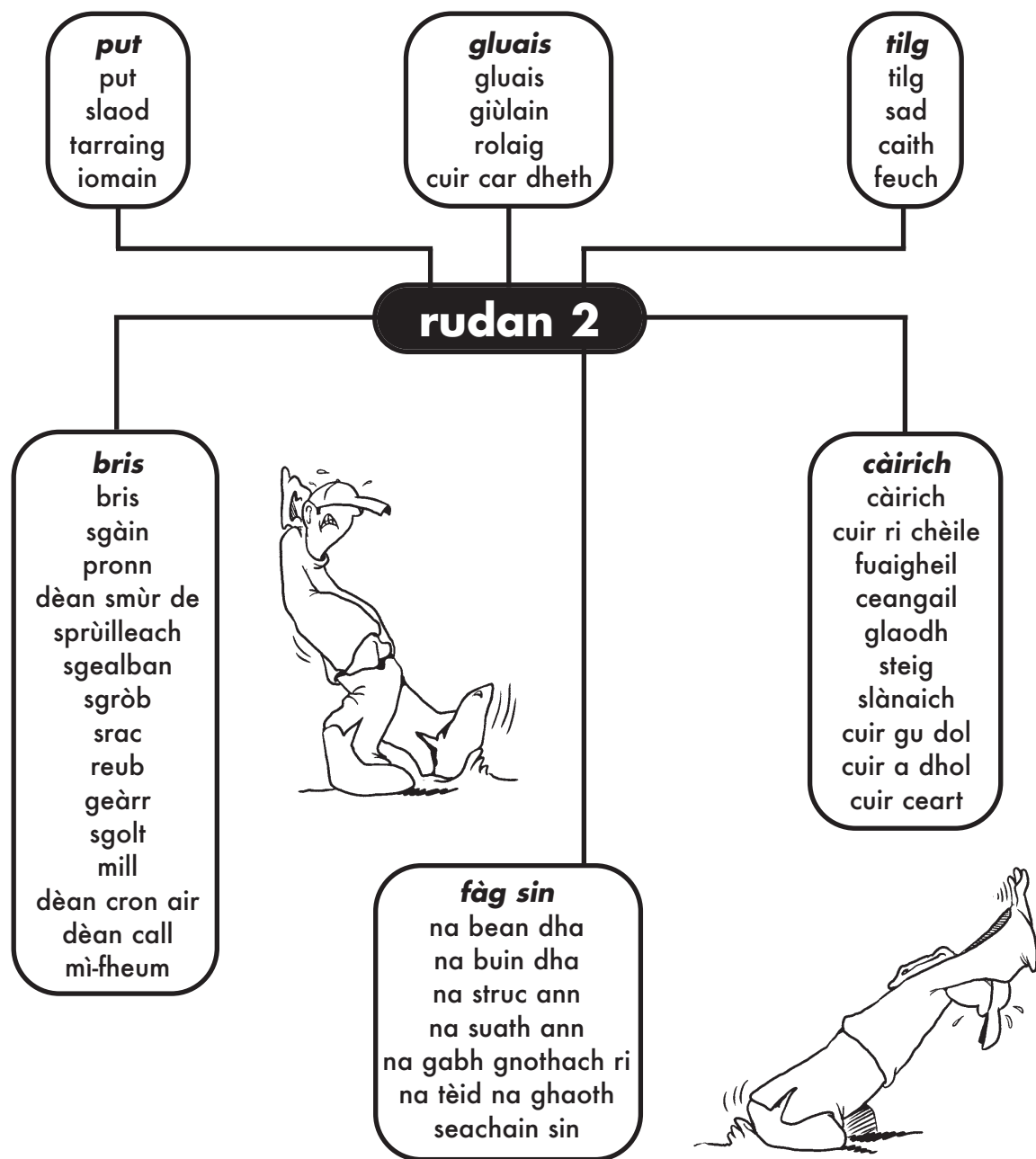
Dòigh eile air a ràdh

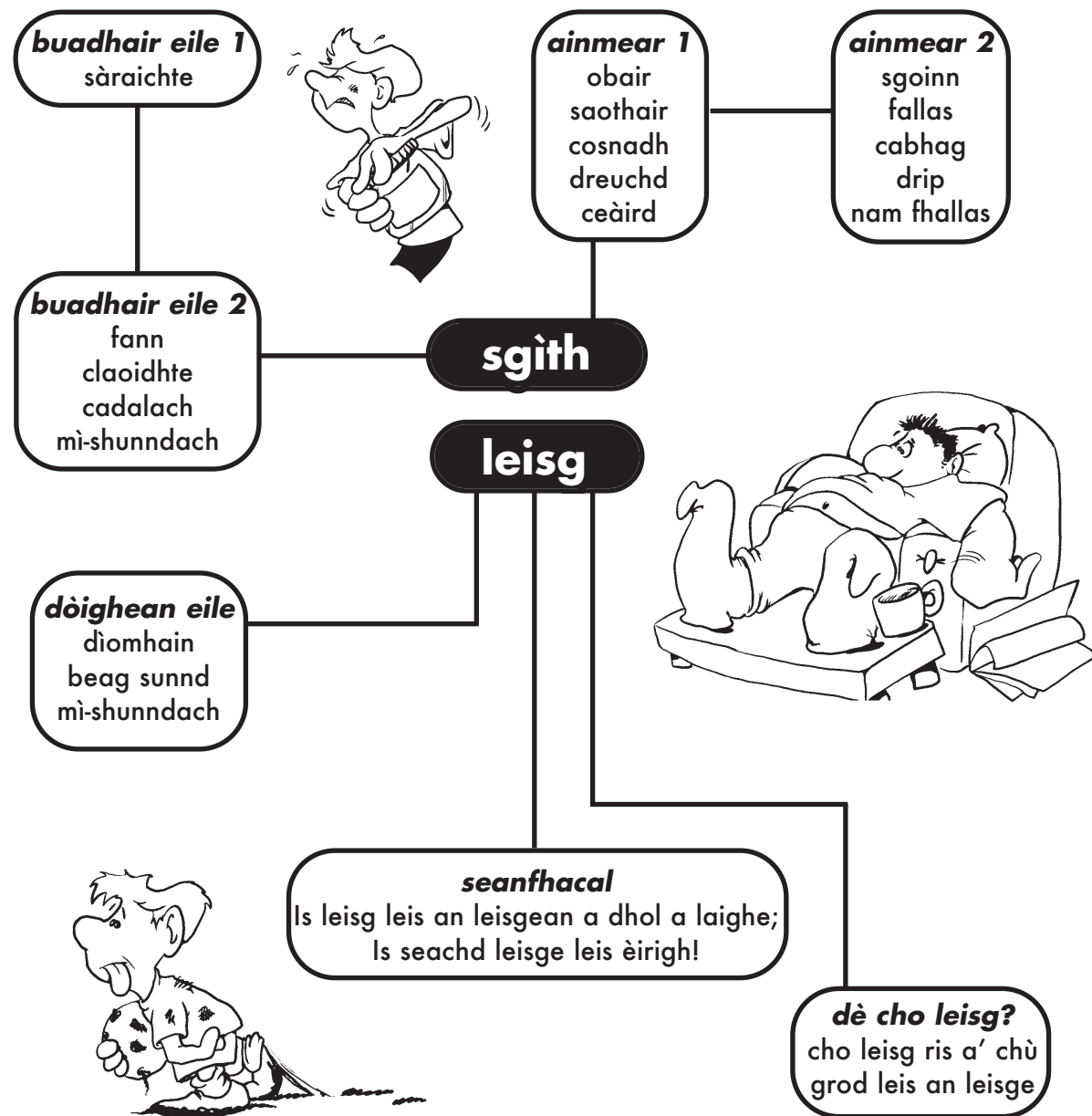

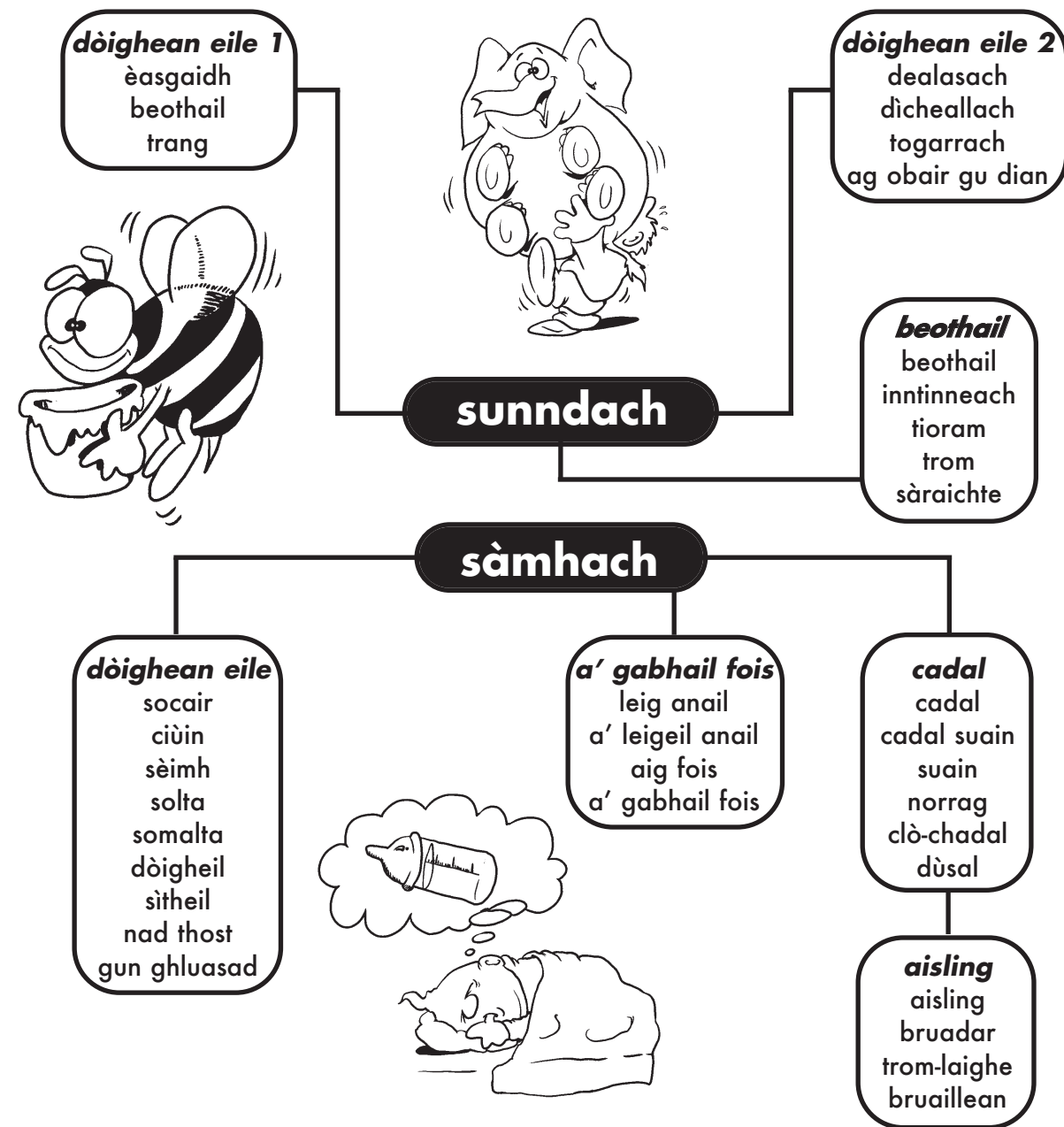

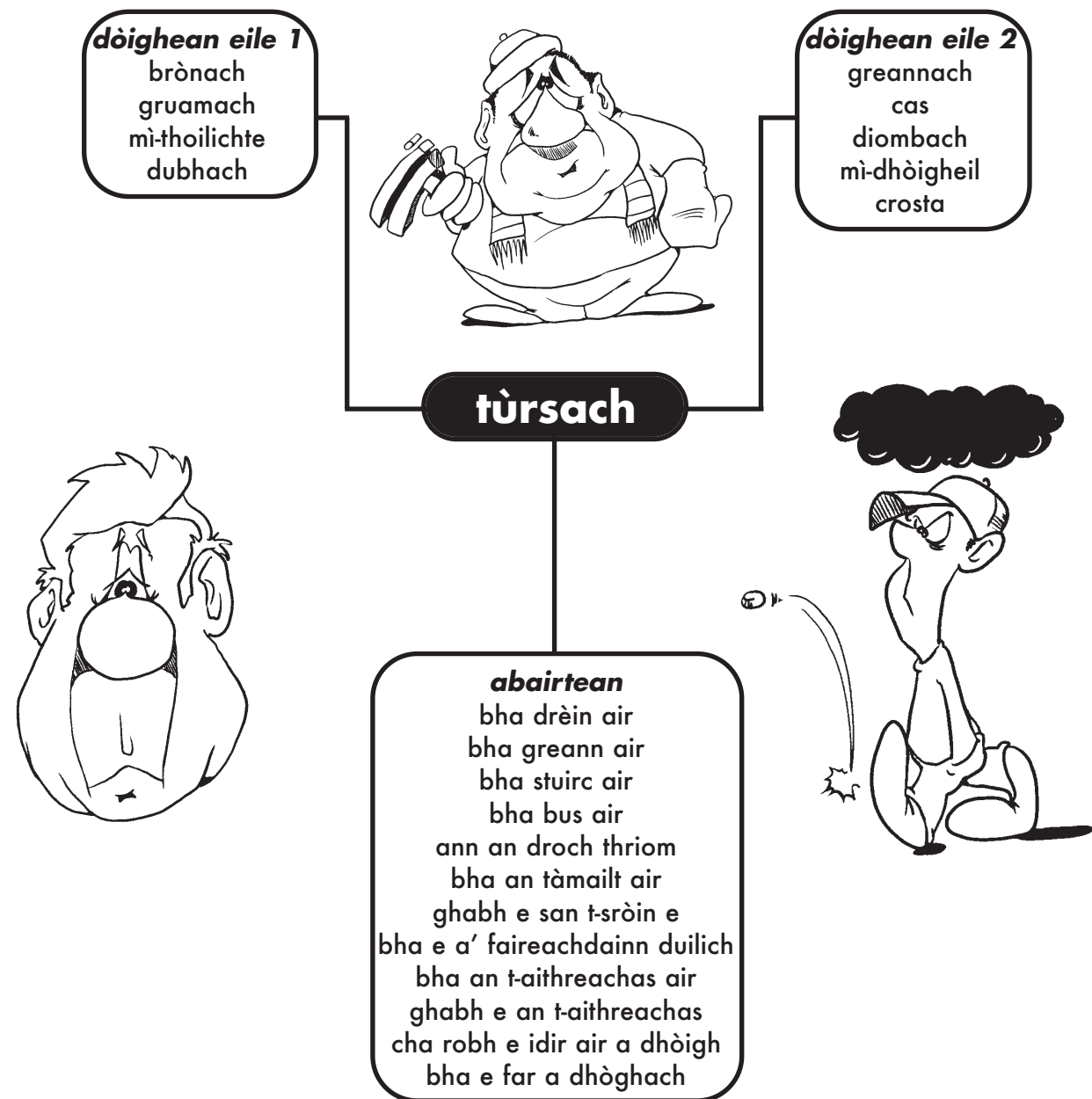
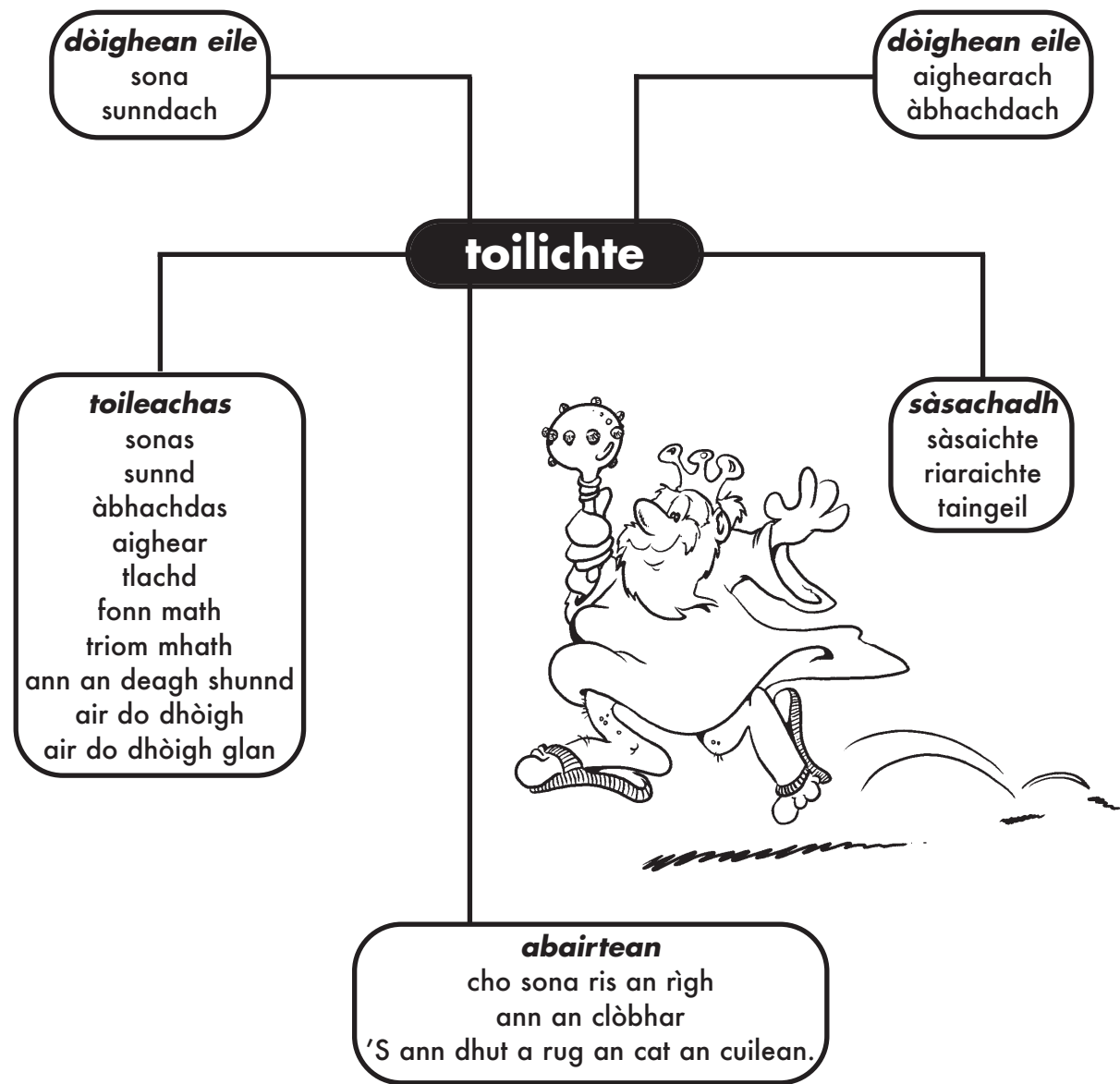

Dòigh eile air a ràdh

Dòigh eile air a ràdh

Clàr Fhaclan

facal

prìomh fhacal/fhaclan

duilleag

a chionn	carson	22
a' chùis	furasta agus duilich	31
a dh'ionnsaigh	càite 1	18
a dhith	biadh	16
a dholaidh	biadh	16
abaich	biadh	16
abair	can; gu dearbh	20; 34
àbhachdach	toilichte	44
àbhachdas	toilichte	44
abhainn	air an dùthaich	9
àbhaist	àbhaist agus mì-àbhaist	7
àbhaisteach	àbhaist agus mì-àbhaist	7
abhcaid	gàire	32
abhcaideach	gàire	32
ablach	sglobalta	41
acarsaid	air an tràigh	10
achadh	air an dùthaich	9
achanaich	can	20
acras	biadh	16
agallamh	can	20
àich	aonta agus eas-aonta 1	12
aidich	aonta agus eas-aonta 1	12
aig	càite 1	18
aighear	toilichte	44
aighearach	toilichte	44
aimhreit	aonta agus eas-aonta 2	13
aineolach	gòrach	33
aingidh	dona	26

facal

prìomh fhacal/fhaclan

duilleag

air	càite 1	18
air adhart	càite 2	19
air ais	càite 2; dol	19; 25
air beulaibh	càite 2	19
air bhioran	làidir no eagalach	35
air chall	sglobalta	41
air chrith	làidir no eagalach	35
air cùlaibh	càite 2	19
air dheireadh	fuirich; mall	30; 36
air do dhòigh	toilichte	44
air leth	àbhaist agus mì-àbhaist; beachdan; math	7; 14; 37
air mo theangaidh	fios	29
air sàillibh	carson	22
air sgàth	carson	22
airson	carson	22
air tàillibh	carson	22
air thoiseach	càite 2	19
àird	air an dùthaich	9
aire	faic	27
aisling	sàmhach	43
aiteamh	aimsir	8
aithghearr	luath	36
aithisg	dè; fios	22; 29
aithne	fios	29
aithreachas	tùrsach	45
aithris	fios	29
àlainn	brèagha agus grànda	17
allt	air an dùthaich	9
a-mach	biadh; dè; dol	16; 22; 25
am falach	sglobalta	41
amadan	gòrach	33
amaideach	gòrach	33
amh	biadh	16

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
amhaichean	aonta agus eas-aonta 1	12
amhairc	faic	27
amharas	gu dearbh	34
àmhghar	fallain	28
an cèill	fios	29
an coinneamh	càite 2	19
an cois	càite 1	18
an comhair	càite 2	19
an còrr	rudan 1	39
an gnothach	furasta agus duilich	31
an t-uabhas	rudan 1	39
an-abaich	biadh	16
anabarrach	math	37
anail	can; fuirich, sàmhach	20; 30; 43
an-asgaidh	airgead	11
anmoch	fuirich	30
ann an	càite 1	18
annas	àbhaist agus mì-àbhaist	7
annasach	àbhaist agus mì-àbhaist	7
anns an	càite 1	18
aodach	brèagha agus grànda	17
aodomhainn	beachdan	14
aoir	can	20
aonar	càite 1	18
aonta	aonta agus eas-aonta 2	13
aontaich	aonta agus eas-aonta 1	12
aotrom	caol agus reamhar	21
ar leth	math	37
àraid	gàire	32
àrainn	càite 1	18
aran milis	airgead	11
àrd do chlaiginn	can	20

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
àrd	beachdan	14
àrdanach	pròis	38
argamaid	aonta agus eas-aonta 2; can; dè	13; 20; 22
às a chiall	gòrach	33
astar	luath	36
bàgh	air an tràigh	10
bàirneach	air an tràigh	10
balgam	biadh	16
balgam	rudan 1	39
banca	air an tràigh	10
bàrr	càite 1	18
barrachd	rudan 1	39
barraid	air an dùthaich	9
bathar	airgead	11
beachd	gu dearbh	34
beag	beachdan; beag agus mòr; faic; rudan 1	14; 15; 27; 39
beagan	rudan 1	39
beairteach	airgead	11
bean dha	rudan 2	40
bearradh	air an dùthaich	9
beatha	luath	36
beinn	air an dùthaich	9
beothail	sunndach	43
beul na mara	air an tràigh	10
bho	carson	22
bhuaithe	fallain	28
biadh	biadh	16
bideag	rudan 1	39
bìodach	beachdan	14
bior	caol agus reamhar	21
biorach	cruaidh agus bog; faic	24; 27
biorag	dona	26
bith	aonta agus eas-aonta 1	12

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
bitheanta	àbhaist agus mì-àbhaist	7
blaigear	dona	26
blas	biadh	16
blasad	biadh	16
blasta	beachdan	14
blàth	aimsir	8
bocadaich	dol	25
bochd	airgead; fallain	11; 28
bochdainn	fallain	28
bog	aimsir; cruaidh agus bog; làidir no eagalach	8; 24; 35
bogha	air an tràigh	10
boglach	air an dùthaich	9
bòidheach	brèagha agus grànda	17
boillsgeadh	aimsir; faic	8; 27
boinne	rudan 1	39
borb	aonta agus eas-aonta 2; dona	13; 26
brag	pròis	38
bragail	pròis	38
braidseal	biadh	16
braise	aonta agus eas-aonta 2	13
braoisg	gàire	32
bras	aonta agus eas-aonta 2	13
brath	ceart no ceàrr	23
breab	aonta agus eas-aonta 2	13
breug	gu dearbh	34
breugach	ceart no ceàrr	23
brìgh	fios	29
bris	rudan 2	40
brochan	furasta agus duilich; sgiobalta	31; 41
brònach	tùrsach	45
brùadar	sàmhach	43
bruaillean	sàmhach	43

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
bruich	biadh	16
bruidhinn	can; dè	20; 22
brunn-dail	can	20
bruthainneach	aimsir	8
buail	aonta agus eas-aonta 2	13
buain na feamad	air an tràigh	10
buaireadh	aonta agus eas-aonta 2	13
buamastair	dona	26
buiceil	dol	25
buidheach	beachdan	14
buille	aonta agus eas-aonta 2	13
buin dha	rudan 2	40
bumailear	beachdan; dona; gòrach	14; 26; 33
bun-os-cionn	sglobalta	41
bùrach	sglobalta	41
bùrn	aimsir	8
burraidh	dona	26
bus	tùrsach	45
cabhag	sgìth	42
càch	rudan 1	39
cadal	sàmhach	43
cadalach	sgìth	42
cagainn	biadh	16
cagar	can	20
càil	rudan 1	39
caill	sglobalta	42
càin	can	20
càirdeas	aonta agus eas-aonta 1	12
càirdeil	aonta agus eas-aonta 1	12
càirich	rudan 2	40
cais	aonta agus eas-aonta 2	13
caith	airgead; rudan 2	11; 40

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
càl	furasta agus duilich	31
caladh	air an tràigh	10
call	rudan 2	40
calma	beachdan; làidir no eagalach	14; 35
cam	rèidh agus cam	24
camas	air an tràigh	10
can	can	20
caogadh	faic	27
caoidh	can	20
caoin air ascaoin	sgìobalta	41
caoineadh	can	20
caol-shràid	air an dùthaich	9
caomh	beachdan	14
car a' mhuiltein	dol	25
car	ceart no ceàrr; rèidh agus cam; dol; rudan 2	23; 24; 25; 40
carson	carson	22
cas	aonta agus eas-aonta 2; dona; mall; tùrsach	13; 26; 36; 45
casaid	aonta agus eas-aonta 1	12
cat	toilichte	44
cealgach	ceart no ceàrr	23
ceangail	rudan 2	40
ceannach	airgead	11
cearbach	ceart no ceàrr	23
ceàrr	ceart no ceàrr	23
ceart	ceart no ceàrr; gàire; rudan 2	23; 32; 40
ceò	aimsir	8
ceum	air an dùthaich; mall	9; 36
chan fhiach e	beachdan	14
chum	càite 1	18
chun	càite 1	18
ciall	fios	29
ciallach	glic	33
ciallachadh	fios	29

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
cianail	dona	26
ciatach	math	37
cinnteach	ceart no ceàrr; glic; gu dearbh; pròis	23; 33; 34; 38
cion	beachdan	14
ciorasail	gàire	32
ciùin	aonta agus eas-aonta 1; sàmhach	12; 43
ciùine	aimsir	8
ciùthran	aimsir	8
clach	air an tràigh	10
cladach	air an tràigh	10
clais	air an dùthaich	9
claidhte	sgìth	42
cleachd	airgead	11
cleachdte	àbhaist agus mì-àbhaist	7
cleas	gàire	32
cleith	ceart no ceàrr	23
clì	ceart no ceàrr	23
clìeach	ceart no ceàrr	23
clis	luath	36
clò-chadal	sàmhach	43
clobha	caol agus reamhar	21
clòbhar	toilichte	44
cnàmh	biadh	16
cnàmhan	can	20
cnead	can	20
cnoc	air an dùthaich	9
cochall a chridhe	làidir no eagalach	35
coibhneil	math	37
coimheach	àbhaist agus mì-àbhaist	7
coimhead	faic	27
còir	math	37
coire	air an dùthaich	9
coiseachd	dol	25

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
co luadar	càite 1	18
comhain	airgead	11
còmhla ri	càite 1	18
còmhnard	rèidh agus cam	24
còmhradh	can	20
còmhstri	aonta agus eas-aonta 2	13
connspaid	aonta agus eas-aonta 2	13
conntaigh	air an tràigh	10
cop	air an tràigh	10
còrd	beachdan	14
corrigan	biadh	16
cosg fìde	fuirich	30
cosg	airgead	11
cosgail	airgead	11
cosgais	airgead	11
cosnadh	sgìth	42
cothrom	rudan 1	39
cràdh	fallain	28
craos	gàire	32
creachan	air an tràigh	10
creag	air an dùthaich	9
criomadh	biadh	16
criomag	rudan 1	39
crom	rèidh agus cam	24
cromadh	dol	25
cron	biadh; rudan 2	16; 40
crosta	dona; tùrsach	26; 45
cruach	rudan 1	39
cruaidh	cruaidh agus bog; làidir no eagalach	24; 35
crùbach	rèidh agus cam	24
crùbadh	dol	25
crùbag	air an tràigh	10
crùbte	dol	25

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
cruinn	caol agus reamhar	21
cruinnich	sglobalta	41
cuachail	fuirich; mall	30; 36
cuan	air an tràigh	10
cugallach	làidir no eagalach	35
cuid	rudan 1	39
cuide ri	càite 1	18
cuideachd	càite 1	18
cuilean	toilichte	44
cuimhne	fios	29
cuir a dhol	rudan 2	40
cuir a-mach	biadh	16
cuir am falach	sglobalta	41
cuir an cèill	fios	29
cuir ann an òrdugh	sglobalta	41
cuir car	rudan 2	40
cuir ceart	rudan 2	40
cuir cùl ri	aonta agus eas-aonta 1	12
cuir gu dol	rudan 2	40
cuir ri chèile	rudan 2	40
cuir seachad	fuirich	30
cuir thairis	rudan 1	39
cùl	aonta agus eas-aonta 1	12
cùm	airgead	11
cumanta	àbhaist agus mì-àbhaist	7
cumantas	àbhaist agus mì-àbhaist	7
cumhang	beachdan	14
cunnartach	aonta agus eas-aonta 2	13
cunntas	dè; fios	22; 29
cùram	làidir no eagalach	35
cùramach	glic	33
dabhdail	dol; fuirich, mall	25; 30; 36

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
dad	rudan 1	39
dàil	fuirich	30
daingeann	ceart no ceàrr	23
dàn, dàna	làidir no eagalach	35
daor	airgead	11
deagh-ghean	aonta agus eas-aonta 1	12
deagh-rùn	aonta agus eas-aonta 1	12
deagh	math	37
dealanach	luath	36
dealasach	sunndach	43
deàlradh	aimsir	8
deamhan	dona	26
deamhnaidh	dona	26
dèan às	dol	25
dèanta	beachdan	14
dearbhadh	aonta agus eas-aonta 2; can; dè	13; 20; 22
dearbhte	ceart no ceàrr	23
dearmad	fios	29
deàrrsadh	aimsir	8
deas	ceart no ceàrr	23
deasbad	aonta agus eas-aonta 2; can	13; 20
dèidheil	beachdan	14
deigh	aimsir	8
deimhinn	gu dearbh	34
deireannach	mall	36
dha-rìribh	gu dearbh	34
dh'fhairtlich	furasta agus duilich	31
dian	sunndach	43
dibhearsain	gàire; gu dearbh	32; 34
dibhearsanach	gàire	32
dìcheallach	sunndach	43
dìg	air an dùthaich	9

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
dìle bhàthhte	aimsir	8
dileag	rudan 1	39
diobhairt	biadh	16
dìochuimhnich	fios	29
diofraichte	àbhaist agus mì-àbhaist	7
diol	airgead	11
diombach	tùrsach	45
dìomhain	leisg	42
dìomhair	furasta agus duilich	31
diongimhalta	ceart no ceàrr	23
dìreach	càite 2; rèidh agus cam	19; 24
dìreadh	dol	25
diùlt	aonta agus eas-aonta 1	12
dlùth ri	càite 1	18
do	càite 1	18
dochann	fallain	28
dòigheil	aonta agus eas-aonta 1; math; sàmhach	12; 37; 43
doirbh	furasta agus duilich	31
dol	dol; rudan 2	25; 40
domhainn	beachdan; furasta agus duilich	14; 31
dona	beachdan; dona; fallain	14; 26; 28
donnag	air an tràigh	10
dorcha	aimsir	8
dòrn	aonta agus eas-aonta 2	13
dòrtadh	aimsir	8
dotaireachd	fallain	28
dragh	làidir no eagalach	35
dreachd	dè	22
drèana	air an dùthaich	9
drèin	tùrsach	45
dreuchd	sgìth	42
drip	sgìth	42
droch	dona	26

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
droch bhlàs	beachdan	14
droch isean	dona	26
droch-nàdarrach	aonta agus eas-aonta 2	13
droch shùil	faic	27
drudhag	rudan 1	39
drùidhte	aimsir	8
druim	air an dùthaich	9
dubhach	tùrsach	45
dùil	àbhaist agus mì-àbhaist	7
duilich	furasta agus duilich; tùrsach	31; 45
dùsal	sàmhach	43
eadar-dhealaichte	àbhaist agus mì-àbhaist	7
eagal	làidir no eagalach	35
eagalach	dona; làidir no eagalach	26; 35
èaladh	dol	25
ealla	faic	27
eallach	rudan 1	39
earbsach	ceart no ceàrr; glic	23; 33
earrann	rudan 1	39
eas	air an dùthaich	9
eas-aonta	aonta agus eas-aonta 2	13
easbhaidheach	gòrach	33
èasgaidh	sunndach	43
easgann	air an tràigh	10
èibhinn	gàire	32
èigh	can	20
èigheachd	can	20
eireachdail	brèagha agus grànda	17
eòlach	fios	29
eòlas	fios	29
eu-domhainn	beag is mòr	15
fada	àbhaist agus mì-àbhaist; beachdan	7; 14
fadalach	fuirich	30

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
fàg	rudan 2	40
faic	faic	27
faiceallach	glic	33
faigh air adhart	aonta agus eas-aonta 1	12
fàilingeach	fallain	28
fàireachas	faic	27
fairge	air an tràigh	10
faisg	càite 1	18
falamh	rudan 1	39
falbh	dol	25
fallain	fallain	28
fallas	sgìth	42
fan	fuirich	30
fanaid	gàire	32
fa-near	faic	27
fann	sgìth	42
faobhar	cruaidh agus bog	24
faochag	air an tràigh	10
faoin	gòrach	33
farasta	furasta agus duilich	31
farsaing	beachdan	14
farsaingeachd	àbhaist agus mì-àbhaist	7
fasanta	brèagha agus grànda	17
feabhas	fallain	28
feadhainn	rudan 1	39
fealla-dhà	gàire	32
feannag	air an dùthaich	9
fearann	air an dùthaich	9
fearas-mhòr(a)	pròis	38
fearas-chuideachd	càite 1	18
feargach	aonta agus eas-aonta 2; dona	13; 26
fèath	aimsir	8
fèin-mhisneachd	pròis	38

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
fèith	air an dùthaich	9
feith	fuirich	30
feuch	rudan 2	40
feum	airgead; beachdan	11; 14
feusgan	air an tràigh	10
fiadh	luath	36
fiadhaich	aimsir; aonta agus eas-aonta 2; dona	8; 13; 26
fiamh	gàire	32
fiaradh	rèidh agus cam	24
fionnar	aimsir	8
fior	beachdan; ceart no ceàrr; gu dearbh	14; 23; 34
fios	fios	29
fiosrach	fios	29
fiosrachadh	fios	29
fìrinneach	ceart no ceàrr; gu dearbh	23; 34
fìrinnean	fios	29
foghainteach	beachdan	14
foill	ceart no ceàrr	23
fois	aonta agus eas-aonta 1; sàmhach	12; 43
follaiseach	furasta agus duilich	31
fon t-sùil	faic	27
fonn	toilichte	44
fras	aimsir	8
freagarrach	ceart no ceàrr	23
frionasach	làidir no eagalach	35
frith-rathad	air an dùthaich	9
fuachd	aimsir	8
fuaigheil	rudan 2	40
fuamhair	beachdan	14
fuar	aimsir	8
fuaran	air an dùthaich	9
fuath	aonta agus eas-aonta 1; beachdan	12; 14
fuirich	fuirich	30

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
furasta	furasta agus duilich	31
gabh	aonta agus eas-aonta 2; biadh; faic; rudan 2	13; 16; 27; 40
gabh ealla	faic	27
gabh gnothach ri	rudan 2	40
gabh ri	aonta agus eas-aonta 1	12
gach	rudan 1	39
gailleann	aimsir	8
gainmheach	air an tràigh	10
gàire	gàire	32
gaisgeil	làidir no eagalach	35
gal	can	20
galar	fallain	28
gamhlas	aonta agus eas-aonta 1	12
gaol	beachdan	14
gaoth	aimsir; càite 1; luath	8; 18; 36
gaothach	aimsir	8
garbh	aimsir; beachdan; cruaidh agus bog	8; 14; 24
garg	cruaidh agus bog	24
gasta	math	37
geall	gu dearbh	34
gealtach	làidir no eagalach	35
gean	aonta agus eas-aonta 1	12
gearain	can; fallain	20; 28
geàrr	beachdan; luath; rudan 2	14; 36; 40
geàrrta	aimsir	8
gèile	aimsir	8
geur	beachdan; cruaidh agus bog; gàire	14; 24; 32
geuraich	cruaidh agus bog	24
giùlain	rudan 2	40
glag	gàire	32
glamhadh	biadh	16
glan	math; sgiobalta	37; 41
glaoth	rudan 2	40

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
glè	beachdan; math	14; 37
glèidh	airgead	11
glic	glic	33
gloidhc	gòrach	33
gluais	rudan 2	40
gluasad	dol; sàmhach	25; 43
glùinean	dol	25
glumag	air an tràigh	10
glupa	air an tràigh	10
gnothach	rudan 2	40
gob	cruaidh agus bog	24
goil	biadh	16
goirid	beachdan	14
goiriseachadh	làidir no eagalach	35
goirt	beachdan; fallain	14; 28
goirteachadh	fallain	28
gòmadaich	biadh	16
gòrach	gòrach	33
goraideireachd	faic	27
gorm	gòrach	33
gràdh	beachdan	14
gràin	aonta agus eas-aonta 1	12
gràineil	brèagha agus grànda	17
grànda	brèagha agus grànda	17
greann	tùrsach	45
greannach	tùrsach	45
grèim	biadh	16
greis	rudan 1	39
greiseag	rudan 1	39
grianach	aimsir	8
grinn	brèagha agus grànda	17
grod	beachdan; biadh; dona	14; 16; 26
gruamach	tùrsach	45

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
grunnan	rudan 1	39
grunnd	air an dùthaich	9
gu	càite 1	18
gu leaghadh	aimsir	8
gu math	beachdan; fallain	14; 28
gu ruige	càite 1	18
gu sracadh	biadh	16
guanach	leisg	42
gul	can	20
gun for	sglobalta	41
gun sgillinn	airgead	11
gus bruich	aimsir	11
gus sgàineadh	caol agus reamhar	21
gus	càite 1	18
iargalta	brèagha agus grànda	17
imcheist	gu dearbh	34
innleachdach	ceart no ceàrr	23
innse	fios	29
inntinneach	sunndach	43
iomagain	gu dearbh; làidir no eagalach	34; 35
iomain	rudan 2	40
iomairt	aonta agus eas-aonta 2	13
iomchaidh	ceart no ceàrr	23
iomlaid	airgead	11
iomradh	dè	22
iomrall	ceart no ceàrr	23
iongantach	math	37
iongnadh	àbhaist agus mì-àbhaist	7
ionmholta	math	37
ìosal	beachdan; can	14; 20
ìre	gu dearbh	34
irioslachd	pròis	38
ìseal	beachdan; can	14; 20

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
isean	dona	26
ithe	biadh	16
labhair	can	20
lachan	gàire	32
ladarna	dona	26
lag	fallain; làidir no eagalach	28; 35
laghach	math	37
làidir	làidir no eagalach	35
laimrig	air an tràigh	10
làn	biadh; pròis; rudan 1	16; 38; 39
lapach	fallain	28
lasair	biadh	16
lasgan	gàire	32
làthach	air an tràigh	10
leac	air an tràigh	10
leaghadh	aimsir	8
leam fhèin	càite 1	18
leamh	dona	26
leantainn	dol	25
leathann	beachdan	14
leigeil air	gu dearbh	34
leigheas	fallain	28
leisge	leisg	42
leisgean	leisg	42
leoba	air an dùthaich	9
leòn	fallain	28
leònte	fallain	28
lethchiallach	gòrach	33
letheach	rudan	42
leth-fhacal	furasta agus duilich	31
leum	dol	25
lobhte	beachdan; biadh	14; 16
loch	air an dùthaich; air an tràigh	9; 10

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
loisgte	biadh	16
loma-làn	rudan 1	39
lòn	air an dùthaich; air an tràigh	9; 10
lorg	sglobalta	41
lot	air an dùthaich	9
luath	luath	36
lùbadh	dol	25
lùbte	rèidh agus cam	24
lughha	beachdan	1
lùths	gàire	32
ma 's fhìor	gu dearbh	34
Mac an Tòisich	àbhaist agus mì-àbhaist	7
magadh	gàire	32
màgan	dol	25
maill	fuirich	30
maille ri	càite 1	18
màirnealach	fuirich; mall	30; 36
maiseach	brèagha agus grànda	17
malairt	airgead	11
maol	cruaidh agus bog	24
maorach	air an tràigh	10
maoth	cruaidh agus bog	24
mar na luinn	luath	36
marcan-sìne	air an tràigh	10
math dha-rìribh	math	37
math dheth	airgead	11
math	beachdan; math	14; 17
mathachadh	aonta agus eas-aonta 2; can; dè	13; 20; 22
meaban	beachdan	14
meadhanach	fallain; math	28; 37
meal	airgead	11
meall	aimsir; air an dùthaich; ceart no ceàrr	8; 9; 23
meallta	ceart no ceàrr	23

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
meanbh	beachdan	14
mearachdach	ceart no ceàrr	23
mèaraiteach	biadh	16
measail	beachdan	14
meata	làidir no eagalach	35
mì-àbhaist	àbhaist agus mì-àbhaist	7
mì-àbhaisteach	àbhaist agus mì-àbhaist	7
miadhail	beachdan	14
mì-bhlasta	beachdan	14
mì-chàilear	brèagha agus grànda	17
mì-chinnteach	gu dearbh	34
mì-dhòigheil	tùrsach	45
mì-fheum	rudan 2	40
milis	beachdan	14
mill	aimsir; rudan 2	8; 40
mì-mhodhail	dona	26
mìn	aimsir; cruaidh agus bog; rèidh agus cam	8; 24
mìneachadh	dè	22
mionaid	rudan 1	39
mionaigeadh	fios	29
miorbhaileach	math	37
mì-shunndach	sgìth	42
misneachail	làidir no eagalach	35
mì-thlachdmdhor	brèagha agus grànda	17
mì-thoilichte	tùrsach	45
mòd	àbhaist agus mì-àbhaist	7
modhail	math	37
mòine	air an dùthaich	9
moit	pròis	38
moiteil	pròis	38
mol	air an tràigh; can	10; 20
monadh	air an dùthaich	9
mòr	beachdan	14

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
mòran	rudan 1	39
mòrchùiseach	pròis	38
mosach	dona	25
mothaich	faic	27
mothairt	can	20
mu	dè	22
mu choinneimh	càite 2	19
mu dheidhinn	dè	22
mu thimcheall	dè	22
muilichinn	ceart no ceàrr	23
muin	càite 1	18
muinighin	ceart no ceàrr	23
muir	air an tràigh	10
muir-làn	air an tràigh	10
muir-tràigh	air an tràigh	10
mullach	càite 1	18
na ghaoth	rudan 2	40
nàdarrach	aonta agus eas-aonta 2	13
nas fheàrr	fallain	28
nas miosa	fallain	28
nearbhasach	làidir no eagalach	35
neo-chumanta	àbhaist agus mì-àbhaist	7
neo-dhìreach	rèidh agus cam	24
neo-fhicsean	fios	29
neònach	àbhaist agus mì-àbhaist	7
neul	aimsir	8
nì	rudan 1	39
nigh	sglobalta	41
nithean	rudan 1	39
norrag	sàmhach	43
òb	air an tràigh	10
obair	sgìth	42
obann	luath	36

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
ochanaich	can	10
oillteil	làidir no eagalach	35
òinseach	gòrach	33
oir	cruaidh agus bog	24
olc	dona	26
ònrachd	càite 1	18
òr	math	37
òraid	fios	29
òrdugh	sgiobalta	41
os cionn	càite 1	18
osnaich	can	20
pàigheadh	airgead	11
pailteas	rudan 1	39
pàirt	rudan 1	39
pais	aonta agus eas-aonta 2	13
paisg	sgiobalta	41
partan	air an tràigh	10
peasan	dona	26
peilear	luath	36
pian	fallain	28
pìos	rudan 1	39
plionas	gàire	32
poll mòna/mònach	air an dùthaich	9
poll	beachdan	14
pollag	air an tràigh	10
pongail	glic	33
port	air an tràigh	10
priobadh	faic	27
prìs	airgead	11
prìseil	airgead; math	11; 37
pròis	pròis	38
pròiseil	pròis	38
pronn	rudan 2	40

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
put	rudan 2	40
putach	caol agus reamhar	21
putadh	rudan 2	40
radan	airgead	11
rànaich	can	20
rathad	air an dùthaich	9
reamhar	caol agus reamhar	21
reic	airgead	11
rèidh	aonta agus eas-aonta 1; rèidh agus cam	12; 24
reothadh	aimsir	8
reothart	air an tràigh	10
reòthta	aimsir	8
reòthte	aimsir	8
reub	rudan 2	40
ri chèile	rudan 2	40
ri taobh	càite 1	18
rian	sgiobalta	41
riaraichte	toilichte	44
riasg	air an dùthaich	9
rìgh	toilichte	44
rinn	cruaidh agus bog	24
roinn	rudan 1	39
rolaig	rudan 2	40
ròst	biadh	16
rud	rudan 1	39
rudan	rudan 1	39
rudeigin	rudan 1	39
ruith	dol	25
rùn	aonta agus eas-aonta 1	12
's beag orm	beachdan	14
's caomh leam	beachdan	14
's lugha orm	beachdan	14
's toigh leam	beachdan	14

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
sabaid	aonta agus eas-aonta 2	13
sàbhail	airgead	11
sad	rudan 2	40
saidhbhir	airgead	11
saillte	beachdan	14
salann	airgead	11
sàmhach	aonta agus eas-aonta 1; can; sàmhach	12; 20; 43
sàmhchair	aonta agus eas-aonta 1	12
san t-sròin	tùrsach	45
sanaid	can	20
saor	airgead	11
saothair	sgìth	42
sàr	math	37
sàraichte	sgìth; sunndach	42; 43
sàsachadh	toilichte	44
sàsaichte	toilichte	44
seach	carson	22
seachad	fuirich	30
seachain	rudan 2	40
seacte	biadh	16
seal	rudan 1	39
seall	faic	27
sealladh	faic	27
seang	caol agus reamhar	21
seann-fhasanta	àbhaist agus mì-àbhaist	7
seansa	rudan 1	39
searbh	beachdan	14
sèimh	sàmhach	43
seòlta	ceart no ceàrr	23
sgàin	caol agus reamhar; rudan 2	21; 40
sgalartaich	can	20
sgàth-fhras	aimsir	8
sgealban	rudan 2	40

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
sgeir	air an tràigh	10
sgeul	sglobalta	41
sgiamhail	can	20
sgileil	glic	33
sgillinn	airgead	11
sglobalta	luath; sglobalta	36; 41
sglobaltaich	sglobalta	41
sgleog	aonta agus eas-aonta 2	13
sgoilearachd	fios	29
sgoinn	sgìth	42
sgoinneil	math	37
sgol	sglobalta	41
sgolt	rudan 2	40
sgor	air an dùthaich	9
sgot	furasta agus duilich; gòrach	31; 33
sgòth	aimsir	8
sgòthach	aimsir	8
sgreadail	can	20
sgreataidh	brèagha agus grànda; dona	17; 26
sgreuchail	can	20
sgriob	sglobalta	41
sgriosail	dona	26
sgròb	rudan 2	40
sgudal	sglobalta	41
sgùr	sglobalta	41
sian	rudan 1	39
sileadh	aimsir	8
simplidh	furasta agus duilich	31
sìnteag	dol	25
sireadh	sglobalta	41
sìth	aonta agus eas-aonta 1	12
sìtheil	aonta agus eas-aonta 1; sàmhach	12; 43
siubhail	dol; sglobalta	25; 41

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
slàn	fallain	28
slànaich	fallain; rudan 2	28; 40
slaod	beachdan; rudan 2	14; 40
slaodach	mall	35
slaopte	aimsir	8
slat	caol agus reamhar	21
sleamhnaich	dol	25
sliabh	air an dùthaich	9
slige	air an tràigh	10
slighe	air an dùthaich	9
slìogach	ceart no ceàrr	23
slis	rudan 1	39
sluig	biadh	16
smùr	rudan 2	40
snasail	brèagha agus grànda	17
sneachda	aimsir	8
snodha gàire	gàire	32
snog	brèagha agus grànda; math	17; 37
socair	aimsir; aonta agus eas-aonta 1; can; fuirich; sàmhach	8; 12; 20; 30; 43
socharachd	pròis	38
soilleir	aimsir; furasta agus duilich	8; 31
soirbh	furasta agus duilich	31
solta	sàmhach	43
somalta	sàmhach	43
sona	toilichte	44
sonas	aonta agus eas-aonta 1; toilichte	12; 44
sònraichte	math	37
spaideil	brèagha agus grànda	17
spìocach	dona	26
spògan	dol	25
sporghail	dol	25
spòrs	gàire; gu dearbh	32; 34

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
spòrsail	gàire	32
sprùilleach	rudan 2; sgiobalta	40; 41
srac	biadh; rudan 2	16; 40
sràid	air an dùthaich	9
sreap	dol	25
sruth às	aimsir	8
sruth	air an dùthaich; air an tràigh	9; 10
sruthan	air an dùthaich	9
stad	mall	36
stamag	biadh	16
staoin	beachdan	14
stàrachd	dol	25
staran	air an dùthaich	9
steallag	rudan 1	39
stèam	furasta agus duilich	31
steig	rudan 2	40
stoirm	aimsir	8
struc	rudan 2	40
stuagh	air an tràigh	10
stuiric	tùrsach	45
stuth	rudan 1	39
suaile	air an tràigh	10
suain	sàmhach	43
suath	rudan 2	40
sùil	faic	27
sùil bheag	faic	27
sùil-chruthaich	air an dùthaich	9
sunnd	leisg; toilichte	42; 44
sunndach	fallain; sunndach; toilichte	28; 43; 44
susbaint	fios	29
tac	air an dùthaich	9
taingeil	toilichte	44
tais	aimsir; cruaidh agus bog	8; 24

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
taisg	airgead	11
talamh	air an dùthaich	9
tàlantach	glic	33
tàmailt	tùrsach	45
tana	beachdan; caol agus reamhar	14; 21
taobh	càite 1	18
taosg	rudan 1	39
tapaidh	beachdan; caol agus reamhar; làidir no eagalach	14; 21; 35
tàrr às	dol	25
tarraing	rudan 2	40
tarraing às	gàire; gu dearbh	32; 34
teachd	dol	25
teagamh	gu dearbh	34
teagmhach	gu dearbh	34
teansa	rudan 1	39
teàrnadh	dol	25
teich	dol	25
teine	biadh; luath	16; 36
teth	aimsir	8
thairis	rudan 1	39
their	can	20
thig	dol	25
thoir an aire	faic	27
thoir fa-near	faic	27
thoir sùil	faic	27
tìde	fuirich	30
tighinn	dol	25
tilg	rudan 2	40
till	dol	25
tinn	fallain; làidir no eagalach	28; 35
tinneas	fallain	28
tionail	sgìobalta	41
tionndaidh sìos	aonta agus eas-aonta 1	12

Dòigh eile air a ràdh

facal	prìomh fhacal/fhaclan	duilleag
tionndaidh	dol	25
tioram	aimsir; sunndach	8; 43
tiùrach	beachdan	14
tiugh	caol agus reamhar; gòrach	21; 33
tiùrr	air an tràigh	10
tlachd	toilichte	44
tlachdmhor	brèagha agus grànda	17
tobar	air an dùthaich	9
tog ort	dol	25
togarrach	sunndach	43
toigh	beachdan	14
toileachas	toilichte	44
toilichte	toilichte	44
toinisgeil	glic	33
toinnte	rèidh agus cam	24
tolladh	biadh	16
tom	air an dùthaich	9
tomadach	caol agus reamhar	21
toman	air an dùthaich	9
tonn	air an tràigh	10
tòrr	rudan 1	39
tost	sàmhach	43
tràigh	air an tràigh	10
trais	dona	26
trang	sunndach	43
treallaich	sgìobalta	41
trèig	ceart no ceàrr	23
treun	làidir no eagalach	35
tric	àbhaist agus mì-àbhaist	7
triom	toilichte	44
triop	rudan 1	39
troc	dona	26
trod	can	20

Dòigh eile air a ràdh

facal

troichealan
troimh-a-cheile
trom
tromach air thearrach
trom-laighe
truagh
trus
trustar
tuigseach
tuigsinn
tuil
tuilleadh
turadh
tùrail
turas
tùrsach
uabhasach
uachdar
uaill
uair
uallach
uamhraidh
usal
uchd
ugannan
ugh
uile
ùine
ùir
uisge
ùisig
ùisnich
ultach
ùmhlachd

priomh fhacal/fhaclan

beachdan
aonta agus eas-aonta 2
aimsir; caol agus reamhar; sunndach
sgìobalta
sàmhach
airgead; fallain
sgìobalta
dona
glic
furasta agus duilich
aimsir
rudan 1
aimsir
glic
rudan 1
tùrsach
beachdan; dona; làidir no eagalach; math
càite 1
pròis
mall; rudan 1
làidir no eagalach
beachdan; math
math
air an dùthaich; làidir no eagalach
aonta agus eas-aonta 1
biadh
rudan 1
rudan 1
air an dùthaich
aimsir
airgead
airgead
rudan 1
pròis

duilleag

14
13
8; 21; 43
41
43
11; 28
41
26
32
31
8
39
8
33
39
45
14; 26; 35; 37
18
38
36; 39
35
14; 37
37
9; 35
12
16
39
39
9
8
11
11
39
38